

PROLETAREC

ŠTEV.—NO. 1102.

CHICAGO, ILL., 25. OKTOBRA, (OCTOBER 25,) 1928.

LETO—VOL. XXIII.

VSEBINA.

ČLANKI.

Ali naj socialistična stranka spremeni ime?
"Graf Zeppelin".
Nočete spremembe? Tedaj glasujte za "tako
kakor je".
O razvoju socialne družine (Ivan Molek).
Kateri stranki boste oddali svoj glas?
(Spomenica ohijske konference.)
Volilci in marionete.
Politične stranke v Minnesoti.
Koliko je volilcev v Chicagu in New Yorku.
General Apatija je največji sovražnik soci-
alistov.

IZ NAŠEGA GIBANJA.

Konferenca JSZ. in kampanjski shod v Brad-
docku.
Razno iz Waukegana.
Socialistični elektorji v Minnesoti.
Collinwoodskemu "opazovalcu kritikov".
Ne pozabite priti na prihodnjo sejo kluba
št. 1.
Pet sto ljudi na priredbi kluba št. 1.
Dva Maurerjeva shoda v Chicagu.

Prihodnjo nedeljo v Springfield.

Listu v podporo.

Agitatorji na delu.

Tiskovni fond za angl. prilogo "Proletarca".

Kampanjski fond J. S. Z.

Izobraževalna akcija J. S. Z.

Zapisnik seje eksekutive JSZ.

DRAMA IN GLASBA

Dne 27. okt. Šubljav koncert v Girardu.

"Spominska plošča" 4. nov. v Collinwoodu.

"Lirin" kvartet bo pel na koncertu 11. no-
vembra.

"Ženitev radi premoženja" na priredbi druš.
št. 8 SNPJ.

RAZNO.

Meštrovičevi kipi v Chicagu bodo odkriti 28.
oktobra.

Slavnost petindvajsetletnice druš. "Slavijska".
Ljubljanske kavarne in ameriška slovenščina.

"Vestnik" postane mesečnik.

Anton Vičič poroča, da se povrne v Ameriko.

Entered as second-class matter December 6, 1907, at the post office at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

Published by Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba (Jugoslav Workmen's Publishing Co.) Izhaja vsak četrtek. Published Every Thursday. Naročnina (Subscription Rates): United States and Canada za vse leto (per year) \$3.00, pol leta (half year) \$1.75; Foreign Countries, za leto (per year) \$3.50; pol leta (half year) \$2.00.

Address: PROLETAREC, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill. — Telephone: ROCKWELL 2864.

JAMES H. MAURER.

James H. Maurer,

socialistični kandidat za podpredsednika, bo govoril

v nedeljo 28. oktobra

ob 2:30 popoldne v

DOUGLAS PARK AUDITORIUM,

Ogden in Kedzie Avenue,

CHICAGO, ILL.

Poleg Maurerja več drugih dobrih govornikov. Vstopnina 25c.

Jugoslovanski delavci, vsi na ta shod, da čujete moža, ki deluje nad 40 let v borbi za pravice delavstva. Bil je 16 let predsednik največje državne delavske federacije, namreč Pennsylvanske, član legislature, in je sedaj komisar mesta Reading.

ZAPADNA PENNSYLVANIA

Konferenca J. S. Z. v nedeljo dopoldne 28. oktobra

V SLOVENSKEM IZOB. DOMU,

BRADDOCK, PA.

121 Talbot Ave. in 9th St.

BRADDOCK, PA.

SHOD S. P., MILWAUKEE, WIS.,

v torek 30. oktobra ob 8. zvečer v S. S. Turn Hall.

Govorili bodo, Joseph Radel, Al. Benson, Otto Hauser, Frank Zaitz in drugi. Slovenski volilci v Milwaukeeju, vsi na ta shod.

Shod in dramska predstava kluba J. S. Z. v

SPRINGFIELDU, ILL.

v nedeljo 28. oktobra v Carpenters Hall na Seventh in Adams cesti.

Program ob 4. popoldne. Na sporedu petje in drama

“POROČNA NOČ”

Spisal Ivan Molek.

Govor: Frank Zaltz, urednik “Proletarca”, o volilni kampanji.

PROLETAREC

Glasilo Jugoslovanske Socialistične Zveze

ŠTEV.—NO. 1102.

CHICAGO, ILL., 25. OKTOBRA, (OCTOBER 25,) 1928.

LETO—VOL. XXIII.

Upravištvo (Office) 3639 WEST 26th ST., CHICAGO, ILL.—Telephone Rockwell 2864.

ALI NAJ SOCIALISTIČNA STRANKA IZPREMENI IME?

MNOGI V DELAVSKIH VRSTAH mislijo, da bi socialistična stranka napredovala hitreje, če bi spremenila ime. Pravijo, da je povprečnemu Amerikancu beseda "socialist" zoprna. Tudi iz vrst članov so prišle ob raznih prilikah sugestije za spremembo imena.

Norman Thomas je na svoji agitacijski turi posvetil temu argumentu veliko pažnjo. Ali nam je sedanje ime stranke res v oviro? Ko so mu tu in tam to zatrjevali, jim je odgovarjal, da se on ne bori za ime, pač pa za program in načela!

"Vzlic temu sem razmišljal," pravi Thomas, "o argumentih proti imenu naše stranke, in pri tem primerjal razna delavska in farmerska politična gibanja, ki ne kažejo prav nič razveseljiv rezultat, niti ne potrjuje teorije, da nam je ime, kakršnega imamo, v kvar."

Predstavimo si Farmersko nestransko ligo; ko je bila na vrhuncu moči, je bila politični faktor v North Dakoti, Minnesoti in več drugih državah. Kje je danes? Ako bi bilo ime samo na sebi res toliko važno, mar bi razpadla?

Nadalje, čemu vidoma hira progresivno gibanje, ki je bilo pod vodstvom pokojnega senatorja Roberta M. La Folletta? Delovalo je pod firmo radikalnega krila republikanske stranke, torej pod imenom, ki je med ljudstvom zelo priljubljeno, a vzlic temu ne uspeva.

Pred nekaj leti so nam kazali v dokaz, da se pod drugo firmo lahko doseže v ameriški politiki več kot pod socialistično, farmersko delavsko stranko v Minnesoti. Pojavila se je po vojni in izvolila dva zvezna senatorja, nekaj kongresnikov in število poslancev v državno zakonodajo ter v druge politične urade. Zagrela je s plamenom in ko je bilo gorivo izžeto, se je ohladila in sedaj je le še navadna lokalizirana politična skupina. Kje je danes, pove dopis, ki ga ima v tem listu John Kobi. Farmerska-delavska stranka v Minnesoti sicer še obstoji; ima svojo listo kandidatov v federalne in državne urade, v predsedniški kampanji pa so nekateri njeni vodilni člani na Smithovi strani, eni so za Hooverja, nekaj je nevtralnih, dobe pa se tudi taki, ki pravijo, da je dolžnost članov te stranke, da glasujejo za Thomasa.

Socialisti v Minnesoti niso v preteklih osmih letih storili ničesar, kar bi oviralo razmah farmerski-delavski stranki. Zahtevali so od nje le, da ostane lojalna interesom ljudstva, in zato naj pazi, da se ne poda v pustolovščine ter da naj se brani koristolovskih političarjev, ki se silijo v vsako gibanje, ki kaj obeta.

Od postanka farmerske-delavske stranke pa do letos socialisti v Minnesoti niso nominirali svojih kandidatov, letos pa so poskrbeli le, da prideta na glasovnico pod socialistično rubriko predsedniški in podpredsedniški kandidat, kar pa se tiče kandidatov v državne in druge urade, so indorsirali listo farmerske-delavske stranke. To je storil posebno socialistični predsedniški kandidat Norman Thomas ob priliki svojih shodov v Minnesoti. Na banketu v Minneapolisu je voditeljem farmerske-delavske stranke dejal v jeziku, ki ga pametni lahko razumejo: Interesi naše stranke se od interesov vaše ne razlikujejo. Naš program je ljudski program, vaš isto. Če mu ostanete lojalni, drže naša pota v strnjenje, ako pa se boste od njega oddaljevali, bo nastala zopet pustinja. In ker mu niso lojalni, njihova stranka razpada in socialistična stranka nima več vzroka, da bi se ogibala Minnesote s svojim "zoprnim" imenom.

Prikličimo si v spomin "Committee of 48", ki je bil politična organizacija ameriških liberalcev. Vsi listi so pisali o nji, bila je vplivna, iskala je izhoda iz republikanske in demokratske stranke, izrekla se je za ustanovitev nove "tretje" stranke, bila pa je proti socialistični. Še pred štirimi leti so vodilni člani Odbora osemindesetih trdili, da socialistične stranke v ameriški politiki ni več, in zato je treba druge, močnejše, bolj ameriške stranke! Tega komiteja ni več.

V državi Idaho so imeli precej močno Progresivno stranko, ki je dobila mnogo vpliva in političnih uradov. Danes so ji ostali samo še takozvani "job-seekerji", ki se bore za službe in ob enem se kregajo v agitaciji za Smitha in Hooverja. Enaka usoda je zadela progresivne stranke v drugih državah, med njimi tudi tisto, ki je bila ustanovljena februarja 1925 v Chica-

gu po konvenciji Konference za progresivno politično akcijo, pa je izginila še predno se je mogla dodobra pojaviti.

L. 1923 je bila na konvenciji v Chicagu ustanovljena Federativna farmerska delavska stranka, na kateri je bilo reprezentiranih, kakor so trdili sklicatelji, nad 700.000 organiziranih delavcev. Vzlic velikemu oglašnju ni nobenkrat nastopila kot stranka, z njo pa je šla v razpad tudi precej močna farmerska-delavska stranka v Illinoisu.

Že v predsedniški kampanji l. 1920 so naši dobromisleči progresivni prijatelji konstatirali, da je treba ustanoviti stranko, ki ne bo imela socialističnega imena, pač pa ime, ki bo prijalo ameriškemu sluhu. Sklicali so v Chicago nominacijsko konvencijo, dali svoji stranki ime "farmarska-delavska", ter nominirali predsedniškega kandidata. Socialistična stranka, ki vzlic konstatiranjem o svoji smrti z leve in desne nikakor ni hotela "umreti", je nominirala za predsedniškega kandidata moža, ki je bil uradno označen "številka 9653, federalna ječa, Atlanta, Ga.", mi pa smo ga poznali pod imenom Eugene V. Debs. Dobil je 919.799 glasov, kandidat farmarske-delavske stranke pa 265.411. Če bi bili oboji skupaj in bi zedinili energije v enotni kampanji, bi dobili lahko za skupno listo okrog dva milijona glasov.

Tu in tam še obstoje stranke, ki se imenujejo farmarska-delavska, progresivna, liberalna itd. Večinoma agitirajo v tej kampanji za Raskobove demokrate, ene pa igrajo druge politične trike, ki so v prilog privatnim interesom. Nekatere skupine so imele v poletju nominacijske konvencije in konference, v svrhu, da pridejo na javno tribuno, a napor se niso nobeni posrečili. Ena skupina pod imenom farmarske-delavske stranke je socialistični stranki sporočila, da ne bo nominirala svojega kandidata, pač pa je pripravljena indorsirati Thomasa, pod pogojem, da socialistična stranka plača njene dolgove. V take kupčije se socialisti ne spuščajo in so pogoje zavrnil.

Radikalne in progresivne stranke, ki so nastale po vojni, v času, ko so hrumele proti socialistom ne samo oblasti, ampak razne reakcionarne sile, časopisje, patriotske organizacije vseh vrst, cerkev itd., ko so v nji divjali ljuti notranji boji, so imele vso priliko dokazati, da ameriško ljudstvo noče stranke s socialističnim imenom, ali da je preradikalna ali prekonservativna. Dokazov niso dale, s svojimi gonjami in kampanjami pa so bolj kot kaj drugega ovirale njen razmah. Če se bi bila ena ali druga izmed njih razvila v močno, trajno stranko, ki bi zasenčila socialistično, bi bil dokaz tu, da je s socialistično nekaj narobe. Ker pa je socialistična zasenčila druge, lahko izvajamo, da njenemu počasnemu napredovanju ni vzrok ime, pač pa posebne razmere v tej deželi, in pa nesloga v delavskih vrstah. Če bi tisti, ki so jo

zapuščali tekom prejšnjih deset let, ostali v nji in delali zanjo, namesto da so ustanavljali nove stranke, bi bila letošnja volilna kampanja precej drugačna, ker bi imela socialistična stranka za seboj mogočno organizacijo in velika sredstva v kampanjske svrhe. Tega sedaj nima, ima pa zavest, da so bili oni, ki so ji ostali lojalni, v pravem, in da šteje program ter lojalnost njenim načelom vse. Ime je postranskega pomena.

Nočete spremembe? Tedaj glasujte za "tako kakor je"!

Ljudje se navadno branijo izboljšanj, ker so konservativni, težko jih je pripraviti, da se bi učili, in še težje, da bi mislili zase. "Tako je bilo, tako je, tako bo," odgovarjajo na argumente.

Za mojega očeta je bil tak in tak plug dober, pa naj bo še zame!

Ce je bila ta vera dobra za moje starše, je tudi zame!

Moj oče je glasoval vedno za republikansko stranko, in če je bila dobra zanj, pa naj bo še zame!

Moj pa je bil ves čas demokrat in zato sem tudi jaz demokrat, kajti moj oče je bil pameten!

Tako govore ljudje, ki ne poznajo in nočejo sprememb, katerih razum je ustaljen kakor voda v luži. To se pravi, njihov razum sploh ni razum, ampak luža, ki je mirna in ostane luža, dokler se ne izsuši. Potem ni ničesar od nje.

Ce nočete nikakih sprememb, tedaj seveda morate 6. novembra oddati svoj glas Hooverju ali Smithu. Ne v "prosperiteti", ne v "prohibiciji", ne v "priseljivanju" ne bo razlike, ampak ker hočete "zmagati" in biti na strani "večine", kjer se lahko več "doseže", je pač potrebno, da glasujete "po starem".

Ako pa ste drugačnega mnenja, če npr. veste, da svet napreduje, da so velike socialne potrebe povzročila s svojim bojem takozvana manjšinska gibanja, in ako ne smatrate, da ste deležni republikanske in demokratske "prosperitete", tedaj boste dne 6. novembra napravili križ pod rubriko kandidatov socialistične stranke, katerim načeljuje Norman Thomas.

Volilci in marionete

Norman Thomas in James H. Maurer sta vaša kandidata. Kdor odda svoj glas na socialistični listi, glasuje zase. Kdor glasuje za Smitha ali za Hooverja, voli za kandidate katere so mu nominirali milijonarski interesi. Delavec, premisli to, in če nisi marioneta, glasuj kot človek.

KATERI STRANKI BOSTE ODDALI SVOJ GLAS?

Spomenica ohijske konference J. S. Z. jugoslovanskemu delavstvu

Izid tekoče volilne kampanje je za trezno mislečega delavca brez večjega pomena; naj zmaga dne šestega novembra republikanska ali demokratska stranka, naj bo izvoljen Hoover ali Smith, za deželo in še posebno za ameriško delavstvo ne znači nikake razlike. Chicago Journal of Commerce, glasilo chikaških ban- kirjev, je v svojem komentarju o republikanski in demokratski stranki dejal, da je razlika med njima tolikšna, kot med "tweedledee in tweedle- dum", kar pomeni, da sta obe enaki. Ako pre- čitate platformo ene ali druge, ne najdete med njima nobene bistvene razlike.

Posebno značilo v tej kampanji je, da se obe odprto potegujeta za podporo Wall Streeta, pred katerim se posebno Smith kodali in pri- klanja kot še noben predsedniški kandidat v vsej zgodovini demokratske stranke.

Republikanska stranka je bila vedno stran- ka ameriških velekapitalistov in njen sedanjí kandidat Hoover odprto nastopa kot kandidat ameriške plutokracije. Nič ne daje obljub ne organiziranim delavcem, ne progresivnim volil- cem, farmerjem pa obeta program Coolidgeve administracije. Edino kar obljubuje deželi je "prosperiteta" (za velike korporacije in borzne špekulante) in pa *status quo*, kar pomeni *nobe- ne izpremembe*. Pod njegovo administracijo bo kapitalizem nemoteno in brezskrbno jahal ame- riško delavstvo in farmerje ter jih izsesaval po volčje še nadalje. To se mogoče glasi bom- bastično, a je resnično. Republikanska stranka s Hooverjem vred ve kaj hoče in z njeno cinič- no in brezobzirno dominacijo dežele — s po- močjo demokratov — v interesu kapitalizma pomaga bogatim še do večjega bogastva in rev- ne peha v še večjo revščino. "Cohesion of plun- der" je njena karakteristika in moč njene ze- dinstvenosti.

Kaj pa demokratska stranka? Do letošnje volilne kampanje je v narodni politiki vedno igrala več ali manj vlogo opozicionalne stranke. Prejšnja leta se je njena platforma vsaj neko- liko razlikovala od republikanske in njeni vodje, posebno pokojna Bryan in Wilson, so bili veliki gromovniki proti ameriškemu veleka- pitalizmu. (Kadar so bili v vladi, ni bilo med njimi in republikanci nobene razlike.) Navad- no se je demokratska stranka smatrala za poli- tično zastopnico malega kapitála in drobnjar- skega businessa. Semintam se je tudi smehljala strokovno organiziranemu delavstvu. V letošnji kampanji pa vidimo popolno kapitulacijo de- mokratske stranke ameriškemu velekapitaliz- mu, ne samo v platformi temveč tudi v obna- šanju in dejanjih važnejših kandidatov ter vo-

diteljev. Sicer ni to nič presenetljivega je pa značilno za ameriško politiko. In ker ima Ame- rika dovolj multimilijonarjev, lahko financi- rajo obe stranki ne da bi prešli v nevarnost ban- krola. Politični "shadow boxing" se jim izpla- ča. Edina razlika med Hooverjem in Smithom — demokratskim mesijem ameriških "progre- sivcev" modela 1928 — je ta, da je prvi "suh" drugi pa "moker". Karakteristika "progresiv- nega" Smitha glede prohibicije je, da je za mo- difikacijo, kadar govori "mokrim" poslušalcem in za uveljavljenje iste, kadar govori suhačem. Ne glede kakšni so njegovi nazori o prohibiciji, njegova kampanja pokazuje, da je njegova "mokrota" le trnek s katerim lovi glupe volilce in sredstvo s katerim se želi pognati na pred- sedniški stolček. Še posebno značilno pri tem je to, da je demokratska stranka vsaj tako suha, ako ne bolj, kot je republikanska. Demokratski "solid south", ki je hrbtenica stranke, je v poli- tiki suh kot Sahara. In Smith pravi, da ako bo izvoljen, bo prohibicije konec v vseh tistih državah, ki jo nočejo imeti! V svoji politični ambicioznosti je kandidat Smith pozabil pre- gledati svojo lastno stranko kakor tudi ustroj ameriške ustave z ozirom na njeno amen- diranje.

Prohibicija seveda ni najvažnejše vprašanje za deželo in posebno ne za ameriško delavstvo. Za delavca je veliko važnejše kako dobiti sred- stva za vsakdanje življenje — vprašanje dela, plače, pomoči ako je v potrebi, pravica do orga- nizacije in svobode — to je veliko važnejše kot pa kako dobiti alkoholnih pijač. Za ta in po- podobna vprašanja se ne zanima ne republikan- ska in ne demokratska stranka. Ne Hoover ne Smith. Za ta in slična vprašanja, ki se nana- šajo na blagostanje delavca in njegove družine, za mir in dobrobit vsega naroda, se zanima v tej kampanji le socialistična, ki je politična stranka delavcev — fizičnih in duševnih ter farmerjev v pravem pomenu besede.

Njena platforma je dokument katerega bi moral podpirati vsak delavec; in njena kandi- data, Norman Thomas za predsednika in James H. Maurer za podpredsednika, sta poštena in neumorna delavska bojovníka najvišjih kvalifi- kacij. Vsak glas, ki bo oddan dne šestega no- vembra za platformo ameriške socialistične stranke in njene kandidate, bo pomenil korak k napredku ameriškega delavstva in udarec po republikanski in demokratski stranki, v kateri- ma vladajo interesi ban- kirjev, borznih špeku- lantov, oljnih in električnih magnatov, baronov premoga, železnic, javnih naprav in privilegira- nega razreda v splošnem.

Toraj, kateri stranki oddaste svoj glas dne šestega novembra: ali stranki delavstva (socialistični) ali stranki ameriškega kapitalizma (pa naj bo republikanska ali demokratska)? Odvisno je od vas, od vaše delavske zavednosti in vaše upornosti! Ako mislite, da naj vlada služi bogatinom, potem glasujte za republikansko ali demokratsko stranko. Ako pa mislite, da bi morala služiti ljudstvu, tistemu razredu, ki dela in producira vse bogastvo, z drugo besedo za interese dežele, potem oddaste svoj glas stranki miru, socialne pravice in ljudskega blagostanja. In ta stranka je socialistična stranka.

Mogoče porečete: "Socialistična stranka itak ne bo zmagała in ako glasujem za njene kandidate je moj glas proč vržen." To mnenje, ki je zelo razširjeno v Ameriki, bazira na političnem praznoverju, namreč da glas le takrat nekaj šteje, ako je kandidat za katerega je bil oddan tudi izvoljen. Te vrste volilcev je v Ameriki, in v vsaki politično nazadnjaški deželi, precej milijonov, katere bi lahko nadomeščal mehanični robot — televox. Politična inteligentnost je pri takih volilcih izključena, ker nimajo lastnega mišljenja in samo-respekta. *Republikanska in demokratska stranka gotovo nista predstavnici interesov posameznega delavca in delavskega razreda; in ker ne zastopati delavcev, je vsak glas, ki ga delavec odda za njune kandidate, ipso fakto proč vržen.*

Ako želite, da bo vaš glas res nekaj pomenil, glasujte za kandidate socialistične stranke, za stranko delavcev, političnih principov in resničnega progresivizma. Socialistična stranka zahteva socializacijo vseh prirodnih virov, poddržavljenje važnejših industrij in upeljavo industrialne demokracije; je za odpravo indžunkšnov v delavskih sporih in za strogo kaznovanje vseh vladnih organov, ki kratijo civilno svobodo državljanov. Da se odpomore brezposelnosti, je socialistična stranka za skrajšanje delavnika in za podporo brezposelnim, kakor tudi za starostno pokojnino in za državno zavarovanje proti vsaki bolezni; je proti imperikalizmu, kateri peha deželo v mednarodne spore in novo vojno in je za vladno pomoč farmerjem. Ali ni ta program v vašem interesu in vreden vašega glasu?

Naj ponovimo, da je izvolitev Hooverja ali Smitha brez pomena za ameriško delavstvo, ker eden kot drugi bo služil le Wall Streetu. Važnejše za delavstvo in za deželo v splošnem je, koliko glasov bo oddanih proti obema starima strankama — proti Hooverju in Smithu — ker veliko število protestnih glasov bo veliko več prineslo delavstvu kot pa "kaznovanje sovražnikov in nagrajenje prijateljev". *Ne vrzite proč svojega glasu! Glasujte za kandidate socialistične stranke! Pomagajte graditi stranko delavstva!*

O RAZVOJU SOCIALNE DRUŽINE

PREDAVAL IVAN MOLEK

v Milwaukeeju, Wis., dne 25. marca, 1928

(Nadaljevanje.)

Tako tudi že mineva čas, ko so imeli starši vso odgovornost za vzgojo otrok. Današnji čas zahteva veliko več vzgoje kot sta jo zmožna dati povprečni oče in mati. Novodobni problem "pokvarjene mladine", o katerem je toliko krika po Ameriki, se prav lahko analizira kot rezultat nesposobnosti staršev za vzgojevanje v nadpolovični večini slučajev. Kje pa je zapisano, da se mora od roditeljev zahtevati ta sposobnost, če je nimajo? Kje pa je vsak človek sam vzgojen za učitelja? Roditelja sta lahko tudi inteligentna in dobra značaja, a tudi to še ne zadostuje. Nekateri starši so premehki, drugi preostri, tretji pa nevedni. Rezultat je, da je moderna mladina doma navadno pokvarjena in vzgaja se sama na ulici ali kjerkoli pod zunanji vplivi. Zato ima dr. John B. Watson, zagovornik behavioristične psihologije, popolnoma prav, ko pravi: "*Med nami bi bilo veliko več takozvanih velikih mož in velikih žena, če bi se otroci takoj po rojstvu odzvali materam in vzgojevali v posebnih zavodih. Največ ženi-jev ubijejo matere same, ki ne znajo ravnati s svojimi otroci kot je treba.*"

Skratka: moderna vzgoja dece mora biti znanstvena in ta posel spada specialistom. Do tega epohalnega koraka mora država priti prejšlejši. Pomisliti je treba, da je vzgoja otrok od rojstva do petega leta veliko važnejša kakor je vsa poznejša šolska vzgoja. To je najkritičnejša doba slehernega človeka, kajti v tem času, ko se otrok uči govoriti, se stvarja njegov značaj; v tem času se položi temelj njegovim bodočim sposobnostim. Človek prinese s seboj na svet le živalske instinkte. Takozvani človeški instinkti niso nikomur prirojeni. Te je treba šele vcepiti po rojstvu. In če roditelji sami nimajo teh, kako jih naj vcepijo otrokom? — Prava civilizacija pride šele tedaj, ko bo vzgoja otrok javna, organizirana in znanstvena institucija.

V zvezi z vzgojo mladine pa je še eno vprašanje: namreč znanstvena, evgenična kontrola prebivalstva. Industrijska družba, ki je uničila nevarne, epidemične bolezni in ki sčasoma reši socialno vprašanje v prid večini, bo morala naravno regulirati število svojih članov. Bodoči družbi ne bo vseeno, koliko ima ljudi in koliko naraščaja ji je treba ter — kar bo glavno — kakšen mora biti naraščaj. Poljedelska družba je to regulacijo prepustila Bogu, ki je potem poslal vojno, kugo in lakoto — in tako je ostalo dovolj kruha za eno generacijo. Bodoča družba bo skrbela, da ne bo vojna, kuga in lakota

pobirala najboljših ljudi, najslabše pa pustila za roditelje nove generacije. Regulirala bo prebivalstvo na tak način, da ne bo nikogar bolelo, zato bo potrebna organizirana evgenična kontrola. Tega vprašanja se polagoma lotevajo že danes — takole bolj s svetlim strahom stopicajo kakor maček okoli vrele kaše. Križ pa je — kot je križ z vsem, kar se godi v kapitalističnih deželah — da se lotevajo tega problema na napačnem koncu. Omejujejo naseljevanje in skušajo podvojiti ali potrojiti produkcijo, da bo več dela in manj brezposelnosti, ker je tri ali štiri milijone "preveč ljudi" v Ameriki. James Davis, tajnik departmenta za delo, je pred nekaj dnevi rekel, da je že danes v Združenih državah toliko motorjev in strojev, ki lahko nadomestijo 175 milijonov človeških sil. Torej, če je mašinska sila že danes tako velika, da lahko nadomesti 175 milijonov parov človeških rok, kakšna bo šele čez deset, dvajset, petdeset let? —

Kaj drugega naj še opravičuje obstanek monogamične družine? Domač kruh? — Tudi ta častitljiva navada, ki datira od pamtiveka, pada bolj in bolj v prah. Kakor je nemogoče, da bi bila vsaka mati dobra učiteljica, ravno tako je nemogoče, da bi morala biti vsaka žena — delavska žena, ki se omoži, tudi stoprocentna umetnica v kuhinji. Marsikatera vroča zakonska ljubezen obleži v želodcu — neprebavljena. V tisoč in tisoč novih družinah se začne razdor baš v kuhinji. In to ni nič čudnega. Tradicija je, da mora vsako dekle, ki se podvrže ceremoniji poroke, čez noč biti dobra kuharica. Tradicija je vrag. Trmasti, starokopitni ženini se ne vprašajo, zakaj ni — mora biti. Pametna dekleta se ne bodo udala onemu, ki se ženi samo radi "domače kuhe". Recite mu, naj si kuha sam! Kajpada, dobro je, če je žena dobra kuharica. Čast jim, kajti danes so že redke! Kljub temu ostane fakt, da je vsak, ki se ženi samo radi "domače hrane", sebičnež vseh sebičnežev. — Splošno kuharsko garanje odpada. Kuharsko in pekovo delo je tudi že špécialna stroka, pravzaprav je posebna umetnost, ki zahteva strokovnjaka in šole. Javne jedilnice postajajo vedno bolj družinska središča — in enkrat bodo jedila z ozirom na redilne snovi (vitamine) tako specializirana, da bodo izključno pripravljena na znanstven način v posebnih centralah in servirana splošno v javnih jedilnicah. Nekoč je vsaka hiša pekla svoj lastni kruh. Danes, kajne, ga servira v ogromni večini pekarijska tovarna.

Tako vidimo, da edino opravičilo za stari družinski sistem je še sentimentalna tradicija. Ta še drži sistem pri življenju in zavlačuje krizo, ki bo leto za letom večja in večja. Jasno nam pa mora biti iz vsega tega, da je stara forma družine v prehodni dobi, da prehaja v nekaj drugega.

(Konec prilodnjih.)

"Graf Zeppelin"

"Graf Zeppelin" je zrakoplov, zgrajen v Nemčiji v komercialne namene. Eden (morda vsi) komunističen list v tej deželi je pisal, da se z njim nemški "social-imperialisti" pripravljajo na vojno. Mislil je s tem nemške socialiste. Napisal je v svojem sovraštvu do njih otročarijo, kajti balonska zračna letala v teh časih niso dobro, pač pa zelo slabo vojno sredstvo. Nasprotno so aeroplani res sila, ki je zaeno z drugimi tehničnimi pripomočki zrevolucionizirala vojevanje. Sicer pa, čemu se pričakati z ljudmi, ki postavljajo razum na glavo in ne poznajo logike.

Zrakoplov "Graf Zeppelin" ima ime po svojem prvotnem mojstru, ki se je prvi pečal s takimi letali v velikem obsegu. Parkrat med vojno je poslal enega v Francijo in Anglijo, da je strašil meščane, a velike škode ni povzročil. S poleti v vojne namene je ponehal, ker stane tak balon mnogo, in pa ker ga je vsled njegove obsežnosti lahko zadeti. V hitrici in prožnosti ne more tekmovali z aeroplani. Možno pa je, da imajo taka letala bodočnost v prometnem oziru, četudi so dosedaj skoro vsa v posesti armade ali vojne mornarice te ali one dežele.

Zrakoplovi te vrste so preleteli Atlantik štirikrat: trikrat na ameriško stran, enkrat obratno. Angleški je prišel sem in tja, eden nemški je priplul sem, nakar ga je prevzela ameriška armadna uprava, in dne 16. oktobra ob 3. zjutraj je prišel v zrakoplovni pristan v Lakehurst, N. J., "Graf Zeppelin", ki je največji izmed dosedaj zgrajenih zrakoplovov. Spustil se je v zrak v Friedrichshafenu 11. oktobra in je priplul v Lakehurst, kamor je bil namenjen, 16. oktobra. V zraku je bil 111 in 1/2 ure. Razdalja, ki jo je prevozil po raznih ovinkih, znaša okrog 6,300 milj, in njegova povprečna hitrica je bila 56 in 1/2 milje na uro.

V poletu preko morja ni dosegel rekorda parnika "Mauretania", ki je maja 1910 preplul pot iz Queenstowna do New Yorka v 106 urah in 41 minutah. Razlika pa je v distanci. Mauretania je prevozila v omenjenem času pot dolga 2,780 milj, Graf Zeppelin pa 6,300 milj.

Na svojem prvem poletu preko Atlantika je imel dvajset potnikov in pa 39 vposlancev. S kapitanom vred je bilo na njemu 60 oseb.

Nemška tehnika ni dosegla s tem poletom pričakovanega triumfa. Zrakoplov so ovirale zračne neprilike, toda je dosegel cilj, kar je podvzetnikom v eno zadoščenje. V ostalem, potnikom ni nudil niti od daleč tistega komforta kakor prekmorski parniki. Tudi v hitrici niso bili na boljšem, ker je moral izbegavati morskimi viharjem daleč od svoje direktne poti, ki bi ga privedla v par dneh do cilja. Pri izkrcavanju so imeli potniki veliko večje neprilike kakor na ladjah, in v vsem drugem je bilo slab-

še, vožnja pa vsaj tokrat veliko dražja kot na parniku. Sicer pa se tem potnikom ni šlo za ceno, nego kdo se bo prvi vozil v zrakoplovu. Tudi če se pojavi zračni promet z zrakoplovi, je ta eksperiment pokazal, da bi cepelini kakor je "Graf Zeppelin" ne mogli tekmovali z modernimi brzimi parniki skoro v nobenem oziru — vsaj ne še tako hitro. Vzlic temu je vsak tak poskus pozdraviti, ker daje vzpodbude za nadaljne iznajdbe, in ker ne razdvaja, pač pa zbližuje dežele.

Politične stranke v Minnesoti in letošnja kampanja

Poroča John Kobi.

V Minnesoti je že dolgo glavna stranka republikanska. Demokratska je bila potisnjena daleč v ozadje in šele letos ima izglede, da pride zopet nazaj na mesto, kjer ima že vsaj upanje za zmago, če drugega ne. Pred in med vojno je bila v Minnesoti zelo jaka tudi socialistična stranka. V Minneapolisu je bila celo zmagovita in dobila je tudi več drugih občin v Minnesoti. Izmed tujerodcev je imela največjo oporo med Finci ter Škandinavci sploh. Vojna je to spremenila. Nekoliko patriotične gonje, nekoliko napačno pojmovanje ruske revolucije med delavstvom, radi katere so se začeli notranji spori, nekoliko krah v socialistični stranki l. 1919-20, to so bili vzroki, da je bila socialistična stranka izrinjena s politične arene v Minnesoti. Namesto nje pa se je pojavila Farmarska-delavska stranka, ki je postala republikanski najnevarnejša konkurentka pri osvajanju politične moči. A od znotraj ni bila trdna. V nji so ruvarili, oziroma "vrtali" ekstremisti, ki so dobivali navodila od Ruthenberga in Fosterja, na drugi strani pa konservativci, ki so po mišljenju bolj republikanci Kelloggovega tipa kakor pa farmer-laboriti. Tako se je med minnesotskim ljudstvom vera v to stranko začela krhati. Nič več je ne preveča idealizem, ki jo je spremljal s tolikim ognjem prva leta. Sedaj se pretvarja v politično mašino za mandate in glasove.

Letos ima kandidate izven predsedniškega in podpredsedniškega v vse druge urade. Za zveznega senatorja kandidira na listi Farmer-Labor Party Henrik Shipstead; za governorja, Ernest Lundeen; za podgovernorja, Thomas Meighen; za državno tajnico, Susie W. Stageberg; za državnega blagajnika, P. J. Seberger; za justičnega tajnika, C. F. Gaarenstrom; za železniškega in skladišnega komisarja, J. L. Peterson. Poleg teh ima kandidate za kongresnike v vseh desetih distriktih.

Poleg republikanske, demokratske in farmarske-delavske imajo tudi komunisti svojo listo, socialistična pa ima le predsedniškega ter podpredsedniškega kandidata, oziroma elektorje. Drugih ni nominirala v prilog farmarske-delavske stranke, da se ne cepijo glasovi. Komunistom je bilo dovoljeno, da so imeli svojo listo na primarnih volitvah pod rubriko Farmer-Labor, toda ker so le mala struja, niso prodrli, in namesto da bi podprli zmagovito listo, so svojo nominirali ponovno s podpisami ter bo označena na glasovnici z "Workers (Communist)". Za senatorja ima njihovo nominacijo Vincent Dum, in za governorja J. Bental, kandidate za kongresnike pa imajo v štirih distriktih.

Taka je "enotna fronta" v Minnesoti.

Socialisti so v tej kampanji edini, ki so pokazali voljo za enotnost. Kandidatov v državne urade nimajo, ker stranka ne smatra, da bi bilo to taktno, in zato delujemo v kolikor nam dane razmere dopuščajo, za farmer-laborite, dasi je med njihovimi kandidati tudi nekaj socialistožrcev. Vzlic njim je Norman Thomas, ko je govoril tukaj, urgiral volilce, naj glasujejo za F.-L. tiket, medtem ko se do danes ni niti eden voditelj farmarske-delavske stranke izrekel za Thomasa.

Magnus Johnson, famozni bivši "dirt farmer" senator, je za Smitha, medtem ko je kongresnik osmega distrikta Wm. L. Carrs in njegova rodbina za Hooverja. Carrs je bil vedno demokrat, sedaj je farmer-laborit ter republikanec. L. 1918 je v kongresu glasoval, da se V. L. Bergerju ne dovoli sedeža vsled njegovega protivojnega delovanja.

Toraj vidite, Thomas je za princip, pri tem ko razni farmer-laboriti plezajo na "band-wagons" Smitha in Hooverja.

Shipstead je bolj zakrit in se sedaj ko to pišem še ni izdal, kateri predsedniški kandidat mu je "ljubši".

Lundeen, on je pa — za božjo voljo — za ene preveč, za druge premalo radikalen. Eni ga ne "lajkajo" zato, drugi za ono, ali on je še vedno isti Lundeen, ki je imel l. 1917 kot kongresnik pogum nastopiti proti vojni.

Komunisti so pa komunisti. So za revolucijo in ne verujejo, da bi mogli kaj doseči z volitvami. Kandidate pa imajo vseeno in apelirajo na volilce, naj glasujejo zanje, da bo prej revolucija.

Sicer se zavedam, da mnogi ljudje, ki paradiirajo kot "prijatelji delavstva", ne bodo nikdar delovali za strmoglavljenje kapitalistične uredbe, vseeno pa je bilo upati, da se bo iz F.-L. razvila stranka delavcev in kmetov po vsej deželi, da se bo masa odcepila od obeh starih strank, se organizirala ter glasovala za svojo stranko. Ali komunisti so tu, da bodo pocepili glasove F.-L. stranke in s tem pomagali do zmage republikancem.

Precej je tudi drugih F.-L. voditeljev, ki s "šepe-tajočo" kampanjo pomagajo Smithu, med njimi W. E. McEwen, urednik duluthskega delavskega glasila "Labor World". Vseeno bo pa precej delavcev in kmetov, ki so umsko višji od drugih, glasovali za Thomasa, kajti Smith in Hoover sta kandidata denarne mošnje, kar priznava tudi kapitalistično časopisje, in kot taka ne moreta zastopati interesov izkoriščane mase. Socialisti pa agitiramo za našo stvar, kajti tudi nasprotniki nam ne zanikajo, da imamo najboljši program, in ko bo F.-L. v popolnem razpadu, so stari boritelji mnenja, da bo prihodnja stranka delavcev in kmetov v Minnesoti *Socialistična stranka!*

Papagaj pravi

Morda bi tudi jaz glasoval za Thomasa, toda čemu bi metal svoj glas proč, ko vem, da ne bo izvoljen! Ne vem še, ali bom za Smitha ali Hooverja.

Resnim in pametnim za smeh in kratek čas.

Ljubljanske kavarnе in ameriška slovenščina

V ljubljanskih kavarnah dobite razne liste — dobre in slabe, velikomestne in malomestne, v nemškem, slovenskem in sedaj tudi v hrvatskem in srbskem jeziku — to se pravi — jugoslovanske v latinici in cirilici.

Ljudje pijejo kavo in drugo kar se dobi v kavarnah, čitajo in politizirajo. V kavarnah se namreč več debatira in reši več malih in velikih problemov, kakor pa v skupščini v Beogradu in celo več nego v "odkrnjenem" parlamentu v Zagrebu.

Ameriški slovenski listi v ljubljanskih kavarnah niso dobrodošli. Prvič, v Ljubljni so tisto kar je dobrega v njih, čitali že mesec dni prej, kar pa je v njih ameriškega, je pisano v tako slabi slovenščini, da se jim gabi. Kajti nihče v Ameriki ne zna slovensko. V tem so v Ljubljani vsi soglasni že petindvajset let.

Če si pred leti, to je, še v časih blažene Avstrije, posedal v tej ali oni ljubljanski kavarni, ki je bila narodna, si naletel tudi na newyorški "Glas Naroda". Bil je to edini slovenski ameriški list, ki so ga v starem kraju "splošno poznali". Ko pa je njegov ugled poznejša leta obledel, in ker je večina građiva v njemu izrezanega iz starokrajskih listov, "drugo pa itak ni prida", so še tega opustili. Po vojni prihaja tja zopet nekaj ameriških slovenskih listov, največ sredina izdaja čikaške "Prosvete", a ne v kavarnе, pač pa v vasi med "slovnično" nepokvarjene kmete. Prihaja v lepo slovensko domovino tudi nekaj izvodov "Proletarca", "Glasa Naroda", "Amerikanskega Slovenca", "Čas" pa je začel za spremembo zraka izhajati kar v starem kraju pod imenomb "Novi Čas" in se toliko izboljšal v slovenščini, da je nehal živeti. In prihaja v lepo Ljubljano v kavarno Union tudi en iztis nesrečne "Ameriške Domovine" iz Clevelanda. "To je strašno, tak jezik," se je zgražal nekdo, ko je listal po nji. "Poglejte, tole, pa tole . . ." in so gledali ter se zgražali. "Tak jezik — fuji!" Dogodilo pa se je, da je zanesla usoda v milo domovino med drugimi tudi Antona Vičiča, in dogodilo se je nadalje, da hodi srebat kavo v kavarno Union ter predava Slovincem o Ameriki in ameriških Slovencih ter njihovi slovenščini. "Ne smete prenašlo soditi," jih je tolažil ob priliki njihovega zgražanja nad slovenščino Slovincem v deželi dolarja, ki vse pokvari, dušo, telo in jezik, "kajti 'Ameriška Domovina' je samo en slovenski list v Ameriki." Pa so se zgražali vseeno, češ, saj vemo, vsi so enaki, noben učitelj v najskritejših rovtah ne piše slabše slovenščine kakor jo imajo slovenski ameriški listi. Nato je nesrečnemu Vičiču padla srečna misel v glavo. Priznal je v svoji skromnosti, da ameriški slovenski uredniki res niso posebno študirani ljudje in zato logično nimajo lepe slovenščine, kakor jo imajo slovenski uredniki v slovenski Ljubljani. Pišejo staro slovenščino, ki jo vsak delavec lahko razume in vsak kmet. Ko je tako opravičeval nevedne atentatorje na lepi naš jezik, je povedal svojo misel na glas: "Predno boste obsodili do kraja, poskusite še s slovenščino 'Prosvete' in 'Proletarca'." In jim je predlagal, da predlagajo kavarni Union, da ju ona naroči. Dobili so papir in začelo se je "nabiranje" podpisov. Nad štiri-

deset stalnih gostov se je podpisalo, med njimi urednik "Slovenca", pravniki, zdravniki, državni svetniki in mnogi drugi ugledni in manj ugledni ljudje.

Do tu vse dobro. Ko smo prejeli to poročilo, se uprava kavarnе še ni odločila kaj stori, oziroma ne stori na zahtevo. Podpisanci so pokazali dobro voljo, da so se pripravljali mučiti s slovenščino kar treh slovenskih listov iz Amerike, ne samo enega. Nasprotuje pa predlogu imejitelj odvetniške pisarne dr. Černe, ki je bil prošlo leto v Ameriki in ima z ameriški Slovenci, oziroma z njihovimi dolarji veliko posla in zaslužka. "Čemu bi se gnjavili s tistim jezikom, ki sploh naš ni," je njegovo laskavo mnenje, a proti "Ameriški Domovini" nič ne reče, ker on z njeno slovenščino še nekako izhaja, ne pa z ono, kakršne se poslužujeta "Prosveta" in "Proletarec".

Žalostna nam majka! Pozabili, ali pa zgrešili smo njen lepi jezik in sedaj se mrevarimo z ameriško slovenščino v sramoto našega naroda. Dal Bog, da bi se že kmalu amerikanizirali in bi govorili samo še ameriško, kajti, res je, naša ameriška slovenščina, kot jo predstavlja večina naših listov, še nikoli ni bila lepa.

General Apatija je največji sovražnik socialistov

V tej kampanji je veliko generalov, npr. General Motors, General Electric itd. Najslabši izmed vseh, najbolj zastupljajoč pa je naš stari znanec general Apatija.

Ni dvoma, da se Norman Thomas na vso moč bori po celi deželi s tem brezsrčnim veteranom. Toda le pogum! Če se mu zdi, da je v tem času kampanje zanimanje za socializem mlačno, se profesionalni političarji obeh starih strank čudijo, kako je Thomasu sploh mogoče dobiti ljudi na svoje shode.

Socialisti nimajo vzroka, da bi tarnali nad brezbriznostjo. Ako je v tej deželi poleg socialistov še kaj ljudi, ki mislijo politično ali kako drugače, je to že dobro znamenje. Ko jih začne misliti več, se dogode v političnem življenju dežele velike spremembe, in ker se število onih, ki mislijo, večja, gledamo lahko z večjimi upi v bodočnost. Ostane pa še naš nasprotnik general Apatija. Ta je podjarmil veliko onih, ki znajo misliti, pa so pri tem izgubili vero v bodočnost in žive v sedanosti, ker mislijo, da bo večno ostala.

(Po New Leadru.)

"Vestnik" postane mesečnik

"Vestnik" z dne 11. oktobra naznanja, da preneha kot tednik in bo izhajal v bodoče enkrat na mesec v obliki revije. Prva številka po tej spremembi izide dne 25. novembra. Urednik Frank Novak pojasnjuje, da so ga dovedli do tega koraka gospodarski in drugi vzroki. Med slednjimi je njegova zaposlenost, kajti on je urednik, upravnik in vodja tiskarne ob enem, in to prekomerno dela ga je docela utrudilo. Gospodarsko se list ni izplačeval, razen v zimskih mesecih, kot pravi urednik, pokrivali izgubo s svojim delom in s prebitkom tiskarne pa tudi ni pot, ki bi si jo človek želel podaljševati. Naročnina v bodoče bo \$1.50 na leto.

GLASOVI IZ NAŠEGA GIBANJA.

DOPISI.

RAZNO IZ WAUKEGANA, ILL.

Klub št. 45 JSZ. se pripravlja na vpriporitev burke "Pred poroko", ki ima tri dejanja. Igrana bo v nedeljo 11. novembra popoldne. Vse je že v teku in od strani režije in diletantov kaže, da bo uspeh dober. Naše občinstvo opozarjamo na vpriporitev te burke že vnaprej, ker bomo s to predstavo ustregli vsem onim, ki žele dobro burko. In baš tako nalašč za smeh pripravne igre v naši naselbini še nismo videli.

Piknik soc. kluba je bil bolj slab, to pa radi slabega vremena. Ako pa vzamemo v obzir druge, večje organizacije, katere imajo po sto in še več članov, pa so bili njih pikniki ravno tako slabo obiskani, tedaj sme soc. klub z gotovostjo trditi, da je napravil tudi s to priredbo dober moralni in materialni uspeh. (Kar se piknika tiče, je poročilo nekoliko pozno, ampak boljše pozno kot nobenkrat.)

Konservativci, ki so imeli besedo v S. N. D., so se poboljšali, ker ni več slišati, da bi še komu grozili z deportacijo. Ovađuški posel je grd, ni v čast nikomur, in narod si ne dela ugleda na take načine. Dobro bo za vse v naselbini in za naselbino, če se taki pojavi več ne povrnejo.

Kar nas je plebejcev, in večinoma smo vsi, se pehamo za košček kruha. Razlika je samo v metodah, kako ga kdo skuša doseči. Eni delajo zanj na način, kateremu pravimo "pošteno delo", eni pa se poslužujejo drugih sredstev, ki niso tako blagovlasna označena. — Najslabši izmed teh so oni, ki hočejo biti najponižnejši hlapci ponižnih hlapcev, ki so naproday, kakor piše Cankar — za skledo leče! To niso ne klerikalci, ne liberalci, ne to ne ono. A vendar so vse ob enem. Obrabajo se kakor nanašajo prilike, ki jih izrabijo v svoje namene. Sramoté narod, da bi sami kaj postali. Nazivajo ga z radikalci, črnorokarji, anarhisti, bombarji, dinamitarji itd. Denuncirali nas bi tudi za monarhiste, če bi bili njihovi gospodarji in od njihovih gospodarjev gospodarji proti monarhiji. Denuncijantje so povsod enaki, v vseh krajih, med vsakim narodom.

Če bi mi mi hudobni, zahrtni hinavci, če ne bi imeli obzira kot delavec napram delavcu, rojak napram rojaku, človek napram človeku, bi tudi mi lahko denuncirali, saj prilik je dosti! Vemo, da se postave kršijo, kdo in kje. Ljudje ki niso zlobni, ne skušajo greniti življenja nikomur in ne delajo nepravil. Vsega obsojanja pa so vredni ljudje, ki skušajo odvrniti pozornost od sebe s tem, da kažejo na "nevarnost" radikalcev, ki baje mislijo prekucniti vlado dežele in zdrobiti obstoječe institucije v prah.

Načelniki tovaren, ki kličejo delavce na zagovor za vsako malenkost, bodisi da simpatizirajo s socialisti ali kako drugo rečjo, ki je v knjigah kapitala na črni listi, dobro vedo, da imajo to moč, kajti delavec je odvisen od plače, in dobi jo za delo, katerega mu lahko da, odklonili ali pa odvzame delodajalec po svoji volji. Če pa bi med delavci ne bilo toliko nesloge, toliko zavisti, toliko tipov, ki hodijo

tožariti, in če bi bili delavci organizirani strokovno, politično in gospodarsko, ali mislite, da bi jih tovarniški glavarji klicali kar takole na "zagovor"? Vselej bi se dvakrat premislili, predno bi kakega klicali predse radi njegovega političnega mišljenja.

V Waukeganu in povsod bi bili lahko organizirani, da pa nismo, je vzrok, ker je ljudstvo še tako nezrelo za organizirano delo v svoj prid. Sedaj gospodari v mestu trgovska komora. Krivi smo največ sami. Lokalno časopisje je na strani biznisa. Delavci ga naročajo in čitajo ter prenašajo žalitve. "Rdečkarji" so na delu, vpije časopisje, in rdečkar ter radikalec jim je vsakdo, kdor noče poslušati Salvation Army ali kake druge verske sekte, ki se dere in fehta na kakem uličnem vogalu. Ampak oni pojejo svete pesmi! Naši patriotje, seveda dolarski, vedo, da so take organizacije potrebne in da koristijo več njim kakor pa siromakom, katerim so namenjene. Zato svobodno kriče, "pojejo" in razbijajo po bobnih na najbolj prometnem kornerju. Naj pride na tak vogal skupina "rdečkarjev" in propagira svoje ideje — hitro bi bila pospravljena!

Zdaj pred volitvami so naši patriotje nekam utihnili o radikalcih, ker pač vedo, da so njihovi glasovi ravno tako dobri kot glasovi "patrijotov".

Zavedni delavci bodo glasovali za Norman Thomasa in za celotno socialistično listo. Mi vemo, kaj nas čaka, pa naj bo izvoljen Smith ali Hoover, vemo tudi, da socialist ne bo izvoljen — ker je ignorance med ljudstvom več kakor zavednosti — ampak volitve nam dajejo za protest najboljšo priliko, in naša dolžnost je, da se je poslužimo!

Na kulturnem oolju smo zavzeli drugačna pota od prejšnjih. Vse naše kulturne organizacije, ki so se zbirale v S.N.D., so se reorganizirale kot izobraževalni odsek Slov. nar. doma. Pridružil se je tej skupnosti s svojimi aktivnostmi na kulturnem polju tudi klub št. 45, s pravico, da ima lahko enkrat na leto svojo veliko dramsko predstavo brez stroškov z najeminom. Datum in igro si izbere klub.

Kot smo bili dozday, je bilo na izobraževalnem polju nemogoče delati z uspehom. Posebno je trpela dramatika. Dogajalo se je, da so kar tri organizacije imele predstave v teku enega meseca. Vse tri bi rade imele vaje eden in isti dan, v enem in istem prostoru, seveda na odru. Moči so bile razkropljene — tu nekaj, tam nekaj, a nikjer jih ni bilo dovolj! In končno, na dan priredbe je bil navadno fiasko, bodisi v gmotnem ali moralnem oziru, kajti tudi publika se je razdelila. Zdaj pričakujemo, da bo boljše.

Klub št. 45 se je sicer trudil, da koncentrira te sile pod vodstvom posebnega odseka, in to bi bila uspešna pot, ni pa mogel doseči potrebnega zedinjenja, brez tega pa ne bi bilo uspeha. Sedaj imamo istotako priliko sodelovati z drugimi in storiti kolikor mogoče za dvigovanje kulturnega dela v tej naselbini, ob enem pa delovati za naše ideje. In delamo zanje najlaglje, če smo med ljudstvom. Če pa se en poskus ne obnese, nismo privezani nanj in lahko iščemo boljše pota. Namen je, da izvršimo čimveč kulturnega in prosvetnega dela čim boljše. Zanj pa se je treba posluževati najboljših načinov. Uspeh pri delu je vse.

Martin Judnich.

Konferenca J. S. Z. in kampanjski shod v Braddocku

V nedeljo 28. oktobra ob 10. dopoldne se vrši v Slovenskem Izobraževalnem domu v Braddocku, Pa., na 121 Ninth St. in Talbot Ave., konferenca J.S.Z. za zapadno Pennsylvanijo. Zastopniki klubov in društev, sodrugi in somišljeniki, so vabljeni, da se je udeležijo polnoštevilo.

Ob 2. popoldne pa bo kampanjski shod, na katerem bomo imeli slovenske in angleške govore. Rojaki delavci v okrožju Pittsburgha, pridite na ta shod, ker je naš zadnji v tej kampanji!

Kako priti v Braddock? Vzemite karo električne železnice, ki ima št. 67 Swisvale, pri pošti v Pittsburghu, in izstopite na 9th St. v Braddocku.

Na svidenje v nedeljo 28. oktobra na konferenci JSZ. za zapadno Penno in potem na shodu!

John Rednak, tajnik kluba št. 16, J.S.Z.

COLLINWOODSKEMU "OPAZOVALCU KRITIKOV".

COLLINWOOD, O. — V "Enakopravnosti" z dne 18. oktobra je bil priobčen dopis s podpisom "Opazovalec kritikov", v katerem trdi, da v Collinwoodu veliko govorimo a malo delamo. Vprašanje nanj: Koga misli s tem? Mar sebe? Ali morda dopisnika, ki je v enem dopisu v Proletarcu v šali omenil balincanje? Če misli sebe, je to prav, če pa dopisnika in več drugih tukajšnjih rojakov, je treba konstatirati, da proketo slabo pozna collinwoodske razmere in aktivnosti ter neaktivnosti v nji.

Povem mu, da je pisec omenjenega dopisa prečel že marsikatero noč v korist S.D.D. še predno je stal in potem, pa ne zato, da bi kedaj službo dobil v domu in si šele potem pripel na suknjo "narodni čut" za stavbo, ampak zato, ker ve, da je tako poslopje za negovanje kulturnega delovanja potrebno. Seveda ne tisti kulturi, ki se prodaja po 15c, ampak potrebno je radi prostorov, ki naj bi služila predavanjam, predstavam, koncertom in šoli za delavstvo, če je to delavski dom. Koliko se lahko stori, in kako se naj dom rabi z dobrimi rezultati, se bi lahko precej naučili od Judov v judovskem Centru na E. 105th St. Ko je imel Norman Thomas shod v Engineers Bldg., so tvorili večino avdience delavci, ki se zbirajo in se uče v omenjenem centru. Naših kulturnih "opazovalcev" tam nisi "opazil", ker se boje, da bi izgubili svoj "narodni čut". Toliko o tem.

Kar pa se tiče Krašovcev, jih poznam dobro, kajti živim med njimi že dolgo in jih spoštujem kot najnaprednejše med Slovenci; "Proletarec" ima med njimi največ naročnikov. Balincanja nisem kritiziral, ampak "opazovalec kritikov" je učen, pa je napačno čital ter vzel sarkastično opazko za kritiko. Da bi jaz škodoval Domu, naj bo le brez skrbi, povem mu pa, da ga tisti dohodki ne bodo izdržali — toliko že razumem!

Prepričan sem, da sem Domu več koristil kot pa mu bo mogel "opazovalec" kedaj koristiti. "Opazovalec" pravi, da me ne opazi pri prireditvah v domu. Pač slabo opazuje. Posecam igre, koncerte itd., če imam le čas, plačam vstopnino, in ne gledam za "free lunch". Priredb je mnogo in stanejo. Če pa "opazovalec" misli, da ne izstresem dosti, naj vzame revolver ter mi ukaže, "hands up!" Lahko trdim, da če bi "opazovalec" imel toliko kolikor sem jaz potrošil v korist naprednih ustanov, bi se povrnil takoj v stari kraj.

No, tudi na šport se razumem! V starem kraju sem igral "duraka" in "ajne", tukaj pa sem bil "prizefighter", baseball player, football in basketball champion! Torej kaj mi hoče praviti o športu!

Kajne jaz bi se moral podpisati s pravim imenom! Ako "opazovalec" čita Plain Dealer in Press, lahko opazi, kako se kritiki podpisujejo. In čemu se sam ne ravna po svojem nasvetu? "Opazovalec kritikov" — mar je to "pravo" ime?

Več sloge bi rad, toda kakšne? Kdo jo ruši? Dopisniku prijazno svetujem, da naj pazi, da ga "sloga" ne stlači. — *Collinwoodčan.*

V SOBOTO 27. OKTOBRA NA ŠUBLJEV KONCERT V GIRARDU.

GIRARD, O. — Znano je slehernemu rojaku v Girardu in okolici, da priredi naš slovit operni pevec baritonist Anton Šubelj v soboto 27. oktobra ob 8. zvečer koncert v Slovenskem domu v Girardu.

Dasi je naš pevski umetnik med nami šele kako leto dni, od kar prireja koncerte, je postal že vsakemu znan in se uveljavlja tudi med ameriško publiko. To je uspeh, ki ga ni dosedaj še nihče dosegel. Naš narod je ponosen nanj, kajti prinesel je nam v to deželo milo slovensko pesem v vsej njeni lepoti. Dvignil jo je v ugledu v ameriškem glasbenem svetu, nam pa je priklical v spomin čase, ko smo poslušali našo pesem po naših krajih na domači grudi.

Na koncertu Toneta Šublja v Clevelandu sem bil osebno navzoč, in priznati moram, da so ga clevelandski Slovenci sprejeli tako pristrčno in navdušeno, da kaj takega nisem pričakoval. Že s prvo pesmijo nas je osvojil. In je nam pel mnogo, mi pa bi ga poslušali nočindan. Tudi naša naselbina se pripravljala, da ga sprejme medse z največjim veseljem, čeravno je majhna, toda za narodno stvar je ena med prvimi in upamo, da bo naš slavec odšel iz naše naselbine zadovoljen in z dobrimi vtisi.

Naše občinstvo v naselbinah Girard, Niles, Warren, Salem, Youngstown, Farrell, Sharon in Bessemer vljudno vabimo, da se udeležijo koncerta, kajti to je priložnost, kakršne ne bi smeli nihče zamuditi. Tako krasnega večera v tem domu še nismo imeli. Po koncertu ostanemo še skupaj, da se pogovorimo o tem in onem, kajti sledila bo potem plesna in prosta zabava. Za pripravljalni odbor, *John Dolcic.*

Tiskovni fond za angleško prilogo "Proletarca"

Chicago, Ill.: John Olip nabral na seji kluba št. 1 JSZ. \$5.25; Vinko Ločniškar, 75c. Donald J. Lotrich nabral \$7.14, prispevali so: D. J. Lotrich \$1; Gasper Turk, 50c; po 25c: J. B. Verbie, Frank Gerzinich, John Mauser, Anton Žagar, Frank Penca, Vincent Pink, Joseph Zevoz, Rudolph Nep, Anton Mesec, Frank Bruss, John Petrich, Frank Maly, Frank Brence, Jacob Gerelle, Andrew Lotrich, Chas. Pogorelec, Martin Janežič, Vinko Ločniškar, Ivan Beniger, John Kochevar Jr., Frank Wegel; John Gantar, 24c; Rudolph Skala, 15c. Skupaj \$13.14.

Yukon, Pa.: Frank Sedminek, 50c.
Cleveland, O.: Cilka Jankovich, \$1.
Detroit, Mich.: Martin Menton, \$2.
Waukegan, Ill.: Martin Judnich, \$3.30.
Braddock, Pa.: John Rednak, \$1; Matt Junko, 50c; po 25c: Martin Jerina, Louis Kariž, Andy Miklavčič, Frank Hreščak, Stephen Hren, Anton Rednak in Frank Zajc, skupaj \$3.25 (poslal John Rednak).

Skupaj v tem izkazu \$28.19, prejšnji izkaz \$340.07, skupaj do 15. okt. \$368.26. Manjka še da bo dosežena minimalna vsota \$131.74.

Petsto ljudi na priredbi kluba št. 1 J. S. Z.

V nedeljo 21. oktobra je klub št. 1 JSZ. v Chicagu otvoril sezono svojih priredb z vprizoritvijo tragedije "Kamnolom" v štirih dejanjih, katero je spisal Tone Seliškar. Igrana je bila v dvorani Č. S. P. S. Okrog pet sto oseb je bilo na predstavi.

Program se je pričel 20 minut čez 3. Godbene komade je igral orkester "Zvonimir". Prva sta nastopila brata Frank in Charlie Sotosek, ki igrata eden na harmoniko in drugi na "bendžo" (banjo). Ker je bil prebitek te priredbe namenjen v stavbinski fond JSZ., je o namenu te akcije govoril Filip Godina, ki je pojasnil, čemu JSZ. potrebuje svoje poslopje in v koliko bo v korist posebno aktivnostim kluba št. 1. Soc. Pevski zbor "Sava" je zapel "Nazaj v planinski raj", violinist Lewis Vitez je zaigral par komadov, in potem še enega v duetu s Paul Schmidtom. Na glasovir ju je spremljala Miss P. Bimin.

Ker se nahajamo v vrtincu volilne kampanje, je naravno, da klub št. 1 ni prezrl agitacije na tej priredbi. Razdani so bili razni kampanjski letaki soc. stranke, govor v angleščini pa je imel socialistični kandidat za illinoiskega guvernerja George Koop. Slovenski govor je imel Filip Godina.

Drugi del programa je tvorila igra "Kamnolom". Občinstvo je bilo s spriredbo zadovoljno in klub si z njo prav gotovo ni pokvaril kredita, pač pa si ga je pridobil še več. Nadaljna poročila slede. — Prihodnja naša prireditve bo koncert pevskega zbora "Sava" v nedeljo 25. novembra. — P. O.

SLAVNOST PETINDVAJSETLETNICE DRUŠ.

"SLAVIJA ŠT. 1, S. N. P. J.

CHICAGO, ILL. — Društvo "Slavija", ki ima v SNPJ. številko 1, je bilo ustanovljeno pred četrto stoletjem. Slavnost petindvajsetletnice bo praznovalo v nedeljo 28. oktobra v dvorani SNPJ. Program je razvoden iz oglasa v tej številki. Prečitajte ga!

Agitatorji na delu.

Naročnin na Proletarca so poslali:

Anton Jankovich, Cleveland, O.	18
Joseph Zorko, West Newton, Pa.	10
John Shabus, Milwaukee, Wis.	7
Chas. Pogorelec, Chicago, Ill.	7
Anton Zornik, Herminie, Pa.	6
Anton Sular, Arma, Kans.	5
Tony Stražičar, Windber, Pa.	4
Frank Barbič, Collinwood, O.	4
Frank Benchina, Chicago, Ill.	4
Jos. Snoy, Bridgeport, O.	4
Jake Rupnick, Sheboygan, Wis.	4
Ant. Istenich, Terre Haute, Ind.	3
John Krebelj, Cleveland, O.	3
Anton Miklich, Klein, Mont.	3
John Teran, Ely, Minn.	3
Ant. Jeram, Burgettstown, Pa.	2
John Vitez, Detroit, Mich.	2
John Sprohar, Chicago, Ill.	2
Frank Zaitz, Chicago, Ill.	2
John Golob, Rock Springs, Wyo.	2
Frank Martinjak, La Salle, Ill.	2
Nick Triller, Library, Pa.	1
John M. Stonich, Frederick, Colo.	1
John Jankovich, Barberton, O.	1
John Kosin, Girard, O.	1
Martin Krasovetz, Seanor, Pa.	1
Frank Perko, Milwaukee, Wis.	1
John Thaler, Cicero, Ill.	1

Prihodnjo nedeljo v Springfield

V illinoiskem glavnem mestu bo imel v nedeljo 28. oktobra klub št. 47 JSZ. velik dan. Imel bo veliko priredbo v Carpenters Hall na Sedmi in Adams cesti. Program se prične ob 4. popoldne. Na sporedu bo petje in pa drama "Poročna noč", katero je spisal Ivan Molek.

Čuli boste tudi govornika, ki nam bo razložil marsikaj o sedanji volilni kampanji in o njenem pomenu za delavstvo. Govoril bo s. Frank Zaitz, urednik "Proletarca". Po programu sledi ples in prosta zabava. Vstopnina je samo 50c, ženske v spremstvu moških pa so vstopnine proste. Za ostale je vstopnina 25c. Naše občinstvo v Springfieldu in okolici je vabljeno, da pride na to prireditve v velikem številu. — O.

"SPOMINSKA PLOŠČA" V COLLINWOODU.

COLLINWOOD, O. — Morda bo ta ali oni vprašal: "kaj pomeni napis nad glavnim vhodom Slov. Del. Doma"? Napis opozarja publiko v Collinwoodu, da se pevsko društvo "Jadran" marljivo in z velikim veseljem vadi za vprizoritev narodne operete "Spominska plošča", katero vprizori na odru S.D.D. prvo nedeljo v mesecu novembru.

Rojake, katerim je do lepega slovenskega petja, lepe dramske predstave, opozarjam, da ne zamudijo te redke prilike, ker morda bo zadnja, kar je pač odvisno od udeležbe, ker znajo se bo dobilo ali novega veselja do dela za slovensko ime v tujini, ali pa si društvo skoplje svoj grob, ker narod mu ni stal ob strani pri težki žrtvi v finančnem kakor tudi v moralnem oziru. Torej Slovenci v Collinwoodu in okolici ne zamudite videti prve "operete" na odru S.D. Doma.

Morda bo kateri mislil: malo čudno je ime "Spominska plošča". Ali zagotavljam vas, da je malo tako finih domačih dramskih del kakor je baš "Spominska plošča". Ako bi bila vsebina te spevo-igre znana slehernemu Slovencu, smelo lahko trdim, da bi bila dvorana S. D. Doma na večer 4. novembra za polovico premajhna. Lepa vsebina s smerjo, kakršne še ni bilo prilike videti v Collinwoodu, polno domačega humorja, lepi kostumi in scenerija, ubrano petje, solo, dueti, terceti in zborna petje spremljano z dobrim orkestrom, pod vodstvom Mr. Ivanusha, bo pač nekaj novega. Da ima pevsko društvo "Jadran" veliko stroškov, da bo cenjeno publiko presenetilo, je pač umljivo. In da "Jadran" ne zgubi volje za nadaljno gojitev slovenske pesmi, je naša dolžnost, da napolnimo dvorano S. D. Doma na večer 4. novembra.

Predstava bo res nekaj posebnega, bodisi v dramskem oziru in v proizvajanju pevskih točk; za to so vam porok poznani karakterji, kakor n. pr. junak iz igre "Baron čevljar" — Nace! Tovariš iz humoreske "Moj ljubi Avgustin", ki je znan med nami kot eden najboljših pevcev. "Mojster" — Podplat in drugi, ki so vam znani kot dobri pevci in pevke. Da pa ne ostajajo v nastopih v vlogah raznih karakterjev se boste prepričali in obdržali sodbo, da je mnogo dobrih moči med nami ali nismo imeli še prilike jih videti. Da bo odnesel "krancelj" v humorju naš "Pisar" iz "Spominske plošče" lahko smelo trdim. Marjetica — poznana pevka "Jadrana", njenih pesmic "viža", vam ne bo hotela zlepa iz glave. Boltežar, no rekli boste, ta pa res zna. Peter in Ančka, oh, kako lepo sta pela, imela sta se rada. Stari trški učitelj je kakor

učenik med njimi. "Spominska plošča" vam bo še po vpriporitvi dostikrat stopila pred oči in rekli boste: nismo mislili, da more "Jadran" kaj takega postaviti na oder: bilo je nekaj posebnega. — Ne bo vam žal, ako boste prisostvovali tej spevoigri!

"Nekdaj v starih časih,
zares je lušno bl'lo.
V gostilno smo zahajali
se z irhovci postavljali."

V. C.

MEŠTROVIČEVI KIPI V CHICAGU BODO ODKRITI 28. OKTOBRA.

CHICAGO, ILL. — Kipa Indijancev, katera je izdelal sloviti jugoslovanski kipar Ivan Meštrovič in bosta krasila vhod v Grant Park na Congress St. in Michigan Ave., bosta slavnostno odkrita v nedeljo 28. oktobra. Jugoslovanski pripravljalni odbor za to slavnost želi, da sodelujejo v paradi vsa jugoslovanska društva. Program je sledeči: 1.) Govor. 2.) Petje. 3.) Častna straža sokolov. 4.) Skupine v narodnih nošah.

Društva, ki imajo svoj sedež na zapadni strani, se zbirajo v Narodni dvorani, 18th St. in S. Racine Ave. Društva, ki delujejo v koloniji na Wentworthu, se zbirajo v dvorani "Zvonimir", društva v So. Chicagu in ona, ki pridejo iz Garyja, pa se zbirajo v Hrvatskem domu, 9618 Commercial Ave. Vsa ta društva se potem zberejo na 12th St. in Michigan Ave., kjer se razvrste v povorko, ki bo šla po Michigan do Congress St.

Stjepan Babič, predsednik. Valent Suša, tajnik.

"ŽENITEV RADI PREMOŽENJA" PRIDE NA ODER V SO. CHICAGO.

CHICAGO, ILL. — V nedeljo 18. novembra bo imelo predstavo in veselico druš. "Delavec" št. 8 S. N. P. J. v Hrvatskem domu v So. Chicagu. Kot že par let, bo tudi ob tej priliki sodeloval dramski odsek kluba št. 1, ki vpripori veseloigro v dveh dejanjih "Ženitev radi premoženja". — P. O.

IZOBRAŽEVALNA AKCIJA J. S. Z.

V fond "Izobraževalne akcije JSZ." so vplačala društva in socialistični klubi v mesecu sept. kot sledi:

Številka in kraj društva.	Vsota.
47, SNPJ., Springfield, Ill.	\$2.00
104, SNPJ., West Allis, Wis.	6.00
22, SSPZ., Indianapolis, Ind.	1.00
344, SNPJ., Sheboygan, Wis.	12.00
333, SNPJ., Blaine, O.	2.00
34, SNPJ., Indianapolis, Ind.	6.00
83, SNPJ., Bingham, Utah	1.00
10, SNPJ., Rock Springs, Wyo.	1.50
275, SNPJ., Maynard, O.	1.00
214, SNPJ., Mullan, Idaho	1.98
209, SNPJ., Nokomis, Ill.	2.00
535, SNPJ., Kenmore, O.	3.00
281, SNPJ., Jacksonville, Kans.	2.00
74, SNPJ., Virden, Ill.	1.00
213, SNPJ., Clinton, Ind.	1.00
86, SNPJ., Chicago, Ill.	2.00

KLUBI J. S. Z.

41, Clinton, Ind.	2.00
47, Springfield, Ill.	2.00
17, Grays Landing, Pa.	1.00
69, Herminie, Pa.	1.00
1, Chicago, Ill.	2.50
Skupaj	\$53.98

Tajništvo J. S. Z.

Listu v podporo.

XII. izkaz.

Kenmore, O.: Joseph Jereb, \$1.50; po 50c: Louis Valant, Mary Galovšek in Frank Kocjančič; Tony Obreza, 35c; Max Kotnik, 25c, skupaj \$3.60 (poslal Frank Kocjančič).

Collinwood, O.: Frank Barbič, \$1.40; po \$1: John Lokar Jr. in Anton Gubanc, skupaj \$3.40.

Chicago, Ill.: Frank Benchina, \$1; Joseph Sernel, 50c. Skupaj \$1.50.

West Newton, Pa.: Joseph Zorko, \$3, Frank Peter-nel \$1, skupaj \$4.

Greensboro, Pa.: Ivana Pečjak, \$1.

Washington, Pa.: Michael Podboy, \$1.

Pittsburgh, Pa.: Louis Glaser, \$1.

Yukon, Pa.: Frank Sedminek, 25c.

Maple Ridge, Pa.: Frank Meden, 25c.

Milwaukee, Wis.: V. Welz, \$1.50.

Virden, Ill.: Frank Iefrsich, \$2.50.

Strabane, Pa.: John Koklich nabral v veseli družbi \$1.50; John Terčel, 50c, skupaj \$2.00.

Pittsburgh, Pa.: Anna Skerl, 25c.

Cumberland, Wyo.: Anton Dolenc, 25c.

New Waterford, C. B. Nova Scotia, Can.: Herman Drobesh, 50c.

Toronto, O.: Paul Chesnik, \$1.

Virden, Ill.: Klub št. 50 JSZ. \$2.50.

Waukegan, Ill.: Martin Judnich, \$1.

Skupaj \$27.50, prejšnji izkaz \$512.83, skupaj \$540.33.

SODRUGOM V CLEVELANDU.

Seje kluba št. 27 JSZ. se vrše vsak drugi petek ob 7:30 zvečer in vsako tretjo nedeljo ob 2:30 popoldne v klubovih prostorih v Slov. narod. domu. Sodrugi, prihajajte redno na seje in pridobivajte klubu novih članov, da bo mogel napraviti čim več na polju socialistične vzgoje in v borbi za naša prava.

"Spominska plošča"

narodna spevoigra v štirih
dejanjih s predigro.

Spisal J. Špicar.

To krasno igro vpripori

Pevsko Društvo "Jadran"

v nedeljo 4. novembra

v Slovenskem delavskem domu,

Waterloo Rd.,

CLEVELAND, O.

Začetek točno :-: Vstopnina: Prvi sedeži, \$1.50
ob 7. zvečer. Drugi " 1.00

Zborovodja, John Ivanush.

Režiser igre, Vinko Coff.

V tej igri je 25 igralcev in pevcev v mešanem zboru, solistov, v dvospevu in tercetu. Pevske točke v igri bodo spremljane z orkestrom. Krasna scenerija, posebni kostumi.

4. novembra napolnite dvorano S. D. Doma.

Prosimo, da malih otrok ne jemljete na predstavo, ker bi z vpitjem in jokom motili igralce in pevce.

KAMPANJSKI FOND J. S. Z.

IV. Izkaz.

Chicago, Ill.: Klub št. 1 JSZ., \$25; po \$1: Anton Medved, Leo Vesel, Frank Podlipec in Frank Florjančič; skupaj \$29.00.

Seboygan, Wis.: Pola John Mikliča: Paul Percy, 50c; po 25c: Frank Metelko, Frank Part, Ignac Blekač in John Rupnik, skupaj \$1.50. Pola Pauline Urbancic: po 50c: Val. Medle in Mary Butchar; po 25c: Frances Urbancic, Albin Suppančič, Leo Milostnik, Dan Lukich, Margaret Novak, Casper Rossman, Tadej Kashebusky, Frank Walter, John Droll in Paula Urbancic, skupaj \$3.50.

Cicero, Ill.: Dr. št. 449 SNPJ., \$2.00.

Aurora, Ill.: Po 50c: Jerry Verbič in Jake Fajfer; po 25c: Joseph Dobrovolje, Anton Verbič, John Ajster, Joseph Lungal, Martin Bluth in Joseph Klemenčič, skupaj \$2.50 (poslal Anton Verbič).

Yukon, Pa.: Po 50c: Frank Sedminek in Joseph Robich; John Dermota, 30c; po 25c: Frank Omeje, Matija Pičulin in Blaž Kovačič; Anton Volk, 15c, skupaj \$2.20 (poslal Joseph Robich).

Cleveland, O.: Anton Jankovich, \$1.00.

Sygan, Pa.: Dr. št. 6 SNPJ., \$10; Klub št. 13 JSZ., \$5; Frank Ursitz ml., \$1; po 25c: John Virant, Anton Porčevina, Frank Virant, Maks Kramžar, Lawrence Kaučič, Frank Pustovrh, Frank Ursitz st., Jacob Ramouš, Joe Pucel, Mary Mrolja in Mary Ursitz; Anton Shaffer, 10c, skupaj \$18.85 (poslal Frank Ursitz ml.).

Virden, Ill.: Klub št. 50 JSZ., \$5; Frank Hirsch, \$2.50, skupaj \$7.50.

Detroit, Mich.: K. Tracheff, \$2; po \$1: Jože Menton, Lija Menton in Thomas Besenich, skupaj \$5.00 (Nabrala Liana Menton).

Clinton, Ind.: Klub št. 41 JSZ. \$5.00.

Conemaugh, Pa.: Klub št. 5 JSZ. \$5, po \$1: Stephen Zabrie, Anton Gabrenja in Frank Podboy; John Langherholc, 50c, skupaj \$8.50 (poslal Stephen Zabrie).

Milwaukee, Wis.: Po \$1: Karolina Petek, Frank Tamše, A. Jeray, A. Butcher, John Turck; po 50c: Victor Petek, Charles Pogorelec, John Čamernik, Sylvia Čamernik, F. Slapnik, Frank Finks, Math Tamshe, Frank Novak, Frank Zaitz, Mary Brence, A. Alpner, F. Kuhar, Frank Zrimšek, Thomas Petek; Ciril Muškatevc, 25c, skupaj \$12.25, (poslal Victor Petek).

Windber, Pa.: Po 50c: Frank Bratosh in Frank Pavlich, skupaj \$1.00 (poslal Tony Stražisar).

Ludlow, Colo.: Dr. št. 201 SNPJ. \$5.00.

Jerome, Pa.: Po \$1: Harry Babey in Giulio Masciocchi; po 50c: John Leskošek, John Prele, Frank Barbič, Joe Stimatz, Margaret Sever, Joe Sever, Pietro Benvenuti, Joe Cilladi, Romano Sottvia, John Masciocchi, Joe Morely, Guido Nicolli, Carlo Morelli, Enrico Gregori, Sam Dominik in Giulio Bassetti, skupaj \$10.00, (poslal John Leskošek).

Detroit, Mich.: Pola Mary Jurca: Mary Jurca \$1; po 50c: Math Urbas, Katie Petrich, Anton Jurca, Frank Kresse, John Krainz, Peter Kisovec in Martin Menton; po 25c: Mary Glad, Mary Jurca, Anton Hometz, Leo Schweiger, John Vitez, Frank Kuhovski, skupaj \$6.00. Pola Rudolph Potochnika. Klub št. 114 JSZ. \$10; po \$1: Rudolph Potochnik, John Zornik, John Krašovec, Pet. Benedict, Leo Junko; po 50c: Ludvig Spolyar, Michael Glad, Katie Petrich in Frank Zorman; John Janc, 25c, skupaj \$17.50.

Burgettstown, Pa.: Dr. št. 287 SNPJ. \$1; nabrano na seji \$1.70, skupaj \$2.70, (poslal Frank Laurich).

Milwaukee, Wis.: Dr. št. 1 JPZS. \$25; John Lenko, \$1. Skupaj \$26.00.

Cleveland, O.: John Zalar nabral \$2, prispevali so: John Filipič \$1, po 50c: Joe Chernilogar in John Zalar. Andrew Severinac nabral \$1.75, prispevali so po 50c: Leo Poljšak in Andy Severinac; po 25c: J. Klemenc, Andy Kučer in Vladimir Kupina. John Kriebelj nabral \$3.50. Prispevali: po \$1: Steve Koren, Peter Segulin in Jacob Tomšič; po 25c: Anton Kužnik in Maggie Tancek.

Frontenac, Kans.: Združena društva SNPJ. \$15.00.

Terre Haute, Ind.: Dr. št. 206. SSPZ. \$5.00.

Pullman, Ill.: Klub št. 224 JSZ. \$5; dr. št. 100 S. S. P. Z. \$3; po \$1: John B. Mihelich, John Jereb, Peter Verhovnik in John Jelenc; po 50c: Louis Škrbec, John

Broljih, J. Tisol in J. Puc, skupaj \$14.00 (poslal Peter Verhovnik).

Collinwood O.: Dr. št. 142 SNPJ. \$10.00.

Barberton, O.: Dr. št. 61 SSPZ. \$2; po \$1: Matt Mochnik in Joe Valencich; Frank Dolinšek, 50c, skupaj \$4.50 (poslal Matt Mochnik).

Kenosha, Wis.: Dr. št. 38 SNPJ. \$5; Frank Zerevec, \$1, skupaj \$6.00.

Phillipi, W. Va.: Po \$1: Joseph Skulj, M. Rupnik in John Mihelčič; po 50c: Frank Polanc, Louis Bartol, Fr. Koritnik in John Mohar; po 25c: Frank Osolin, Joe Novak, Antony Delsignore in Louis Mihačič, skupaj \$6, (poslal Frank Gassar).

Buhl, Minn.: Neimenovani 75c; T. G., 25c; skupaj \$1.00. (Poslal Max Martz). Po 50c: John Saje, Anton Jeram, John Dusik, Jacob Byker; po 25c: Matt Senčur, Joe Vičič, John Suder, Valentin Vajentich in Frank Lavrich; Frank Reven, 10c, skupaj \$4.10 (poslal Anton Jeram).

Burgettstown, Pa.: Pitt Možina, 75c.

Star City, W. Va.: Po 25c: Mrs. A. Knaus, John Kastelic, Mrs. J. McGraw, Anton Ferbižar, L. Selak in John Flore; skupaj \$1.50 (poslal L. Selak).

Detroit, Mich.: Joseph Ocepek, \$1; po 50c: Frank Lenarich, Stanley Marusich, Frank Skerbe, J. Ločnikar, Joseph Ruchgy in Jos Kilsang; po 25c: Frank Smerdu, F. Ivanc in Anton Grum, skupaj \$4.75, (poslal Joseph Ocepek).

Skupaj \$246.10, prejšnji izkaz \$826.61, skupaj \$1,072.71.

1903

1928

PROSLAVA

PETINDVAJSETLETNICE
DRUŠTVA "SLAVIJA"
ŠTEV. 1 S. N. P. J.

28. oktobra 1928 v dvorani S. N. P. J.,
2657 So. Lawndale Ave.

CHICAGO, ILL.

VSPORED:

- 1) "Marsaljeza", orkester "Zvonimir"
- 2) Otvoritveni nagovor, predsednik prireditvenega odbora Frank Alesh
- 3) Pozdravni nagovor, predsednik društva "Slavija" Fred A. Vider
- 4) "Pozimi iz šole", J. Aljaž, pevovodja G. Chranovsky pevski zbor "Lira"
- 5) Obzris zgodovine društva "Slavija", ustanovitelj društva Joseph Veričaj
- 6) Nagovori zastopnikov raznih društev in klubov
- 7) "Rožmarin", J. Ocvirk, (pevovodja Arno Mario Hess) soc. pevski zbor "Sava"
- 8) Slavnostni govor, gl. podpredsednik S. N. P. J. Andrew Vidrich

Prosta zabava in ples.

Pričetek točno ob 3. popoldne. Vstopnina 50c.

Pri plesu igra orkester "Zvonimir".

1903

1928

Koliko je volilcev v Chicagu in New Yorku

V Chicagu je 1,385,642 volilcev, ki imajo pravico glasovati pri predsedniških volitvah 6. novembra, v New Yorku pa 2,023,654. Tudi v drugih ameriških mestih, npr. v Clevelandu, Philadelphiji, Bostonu itd., so se volilci registrirali v veliko večjem številu kot običajno. Samo registrirani volilci smejo glasovati.

MAURERJEV SHOD NA TRGU V YOUNGSTOWNU PREPOVEDAN.

GIRARD, O. — V četrtek 11. oktobra je v Centralnem auditoriju v Youngstownu govoril socialistični kandidat za podpredsednika James H. Maurer; govoril je tudi Jos. W. Sharts iz Daytona, socialistični kandidat za obiškega governorja, ter socialistična organizatorica Mary McVicker. Predsedoval je George Goebel iz New Jerseyja.

Večer preje bi imel Maurer govoriti na Central Square na prostem, a načelnik policije je ta shod prepovedoval. Preprečil je tudi oglašanje Maurerjevega shoda naslednji dan s tem, da je prepovedal razdajanje oglaševalnih letakov v mestu. Ko ga je poročevalec dnevnika "Youngstown Daily Vindicator" vprašal, če je to res storil, je pritrdil ter dodal, da ne pusti, da bi letaki zajezili youngstownske odvodne kanale... Mary McVicker je poročala, da je naročila neki oglaševalni firmi, da naj nalepi reklamne letake za Maurerjev shod v Auditoriju, toda ko je bilo že skrajni čas oglašati in je šla okrog, je videla, da ni nikjer nobenih plakatov po reklamnih deskah... Kompanija se je torej tudi zbala, pa ne radi tega, da bi zamašila odvodni kanal... Shod vsled tega ni bil oglašen razen kolikor je bil ustmeno, in udeležba je bila majhna. Govorniki so bili vsi prvovrstni in je za delavstvo v tem jeklarskem mestu velika škoda, ker jih niso čuli. Youngstown ima okrog 140,000 prebivalcev. Glavna industrija v njemu so jeklarske tovarne in livarne. Naše naselbine Girard, Warren, Farrell, Bessemer in nekaj manjših so v okolici tega mesta. V Youngstownu je le malo Slovencev, veliko pa je Hrvatov in Srbov. Upam, da bodo dne 6. novembra glasovali vsi za socialistično stranko, ki se odkrito in pošteno bori za nas, nepričakujoč od tega kake koristi zase, kakor jih pričakujejo interesi, kateri kontrolirajo demokratsko in republikansko stranko.—*John Kosin.*

ZAPISNIK SEJE EKSEKUTIVE J. S. Z.

dne 12. septembra 1928.

Prisotni, od eksekutive Frank Alesh, Geo. Maslach, Filip Godina, Fred A. Vidler, F. S. Tauchar in Fr. Zaitz. — Od nadzornega odbora Blaž Novak. Od nadzornega odbora slov. sekcije John Turk, Fr. Udovich. Tajnik Charles Pogorelec.

Predseduje Geo. Maslach.

Zapisnik prejšnje seje sprejet kot čitan.

Poročilo tajnika: V organizaciji sami od prošle seje ni bilo večjih sprememb. En razveseljiv pojav je, da se je v La Sallu, Ill., obnovil klub št. 4 JSZ., čigar tajnik je s. Martinjak, ki je znan agitator in je imel v klubih JSZ. že večkrat odgovorna mesta. V prešlih štirih ali petih letih se je lasallski klub poskušalo spraviti v aktivnosti že trikrat, a vselej so se pojavile zapreke, ali pa je bilo vzrok pomankanje aktivnih članov, da je zapal ponovno mrtvilo. Sedaj imamo upanje, da je krize prebolel in da ostane na pozorišču.

Iz Farrella, Pa., poroča tajnik tamkajšnjega kluba s. Fr. Kramar, da klub najbrž preneha. Ker se je tja naselil s. Kotar iz Warrenu, nas Kramar vprašuje, če lahko izročimo tajništvo njemu. Odgovoril sem mu, da naj se to zgodi, kajti naše klube je treba ohraniti. — Vzrok neaktivnosti kluba je brezbržnost članstva na eni strani, in hujskanje takozvanih komunistov proti socialistični stranki na drugi strani.

Klub v Warrenu, O., je neaktiven že od februarja t. l. Na tajnika Modica sem se večkrat obrnil za pojasnilo, kaj so vzroki, da klub več ne deluje, a mi ni odgovoril. Obrnil sem se tudi na s. Kosina, tajnika kluba v Girardu, da naj poizve, in ta mi je odpisal, da je s sod. Modicom govoril in je obljubil, da bo sam pismeno poročal. Do sedaj pisma še nisem prejel.

Jugoslavenski Prosvjetni Savez je imel v začetku tega meseca svojo letno konferenco v Detroitu, Mich. V smislu sklepa našega zbora sem pisal eksekutivi J.P.S. ter ji poslal tozadevno resolucijo in zapisnik našega zbora. Ker se je tedaj nahajal v Detroitu s. Kokotovich, sem pisal tudi njemu, da se udeleži njihovega zborovanja. To pismo sem poslal tajniku našega kluba, toda s. Kokotoviču ni bilo izročeno, vzrok pa mi sedaj ni še znan. — O položaju v Detroitu z ozirom na organiziranje kluba srbskih sodrugov bo poročal s. Kokotovich.

(Že po seji je tajništvo sprejelo pismo od s. Jos. Mentona, v katerem pravi med drugim: "Pismo za s. Kokotoviča prejel ter ga takoj odnesel s. Šestanoviču, msleč, gotovo je on v stikih s Kokotovičem. Šestanoviča nisem dobil doma; pismo sem oddal gospodinjci.

ZADRUŽNA BANKA V LJUBLJANI

se priporoča ro-jakom v Ameriki za vse finančne transakcije.

Njene ameriške zveze so:
1.) S. N. P. J. v Chicagu. 2.) Amalgamated Trust and Savings Bank, Chicago, Ill., 111 West Jackson Blvd. 3.) Amalgamated Bank of New York, 11—15 Union Square, New York. 4.) Frank Sakser State Bank, New York.

Hranilne vloge, obrestuje

nevezane po 5%
vezane po 7%

Denar za našo banko se lahko pošlje eni teh bank s pristavkom:

Na račun Zadružne banke, (On account of Zadružna Banka), Ljubljana, Jugoslavia

Zadružni banki pa je treba sporočiti, koliko in kam se je denar nakazal in kakšnemu namenu naj služi. Obračajte se v vseh bančnih in podobnih poslih na naš zadružni zavod.

Ko sem se čez par dni sešel s Šestanovičem, mi je pojasnil, da je Kokotović odšel isti dan v Chicago in mu vsled tega pisma ni mogel dostaviti. Bil pa je na konferenci J.P.S. s. Šestanovič.)

Apel za nabiranje prispevkov v kampanjski fond Soc. stranke je bil poslan 825 organizacijam, nadalje tudi vsem našim klubom. Dosedaj je bilo poslanega v ta fond \$637.98. To vsoto se deli glasom zaključka našega zbora med stranko in Zvezo v kampanjske namene.

S. Perko, tajnik kluba v Milwaukee, je poslal \$10 v kampanjski fond od druš. št. 16 SNPJ., obenem vpraša, če bi mogla JSZ. kaj prispevati v kampanji za izvolitev s. J. Radla v legislaturo.

Iz računov, o katerih bo poročal tej seji nadzorni odbor, boste videli, da JSZ. dolguje še \$150 Proletarcu za knjige, katere je nabavila iz njegove knjigarne za društva Izobraževalne akcije. Priporoča, da se ta račun izplača. Kampanjske letake, ki jih imamo v naročju, razpošljemo kakor hitro bodo dovršeni.

Poročilo tajnika se sprejme na znanje.

Sklenjeno, da se račun Proletarcu za knjige izplača. — V kampanji za izvolitev J. Radla prispeva JSZ. \$25. — S. Zaitz želi, naj se Milwaučanom priporoča, da tiskajo letake, v katerih agitirajo za Radla, na boljšem papirju kakor zadnjič. Sklenjeno, da se pošlje soc. stranki iz kampanjskega fonda JSZ. \$100 takoj.

Blaž Novak poda v imenu nadzornega odbora po-

drobne polletne račune JSZ. Skupaj je bilo dohodkov \$2,510.94; po rubrikah, članarine \$893.70, konvenčni fond \$298.28, stavkovni fond \$407.35, Izobraževalna akcija \$749.10, ostale postavke pa so razne vsote za liste, podpore itd.

Stroški v prošli polovici leta so znašali \$2,964.20; glavne rubrike so: Članarina stranki in državnim organizacijam, \$465.00; plača, \$910.00; Poštnina in ekspresnina, \$113.58; vrnjeno konvenčnemu fondu, \$125.00; podpora stavarjem, \$368.27; vožnji stroški delegatov VII. rednega zbora, \$477.64; dnevnice referentov, zapisnikarjev in članov eksekutive, \$76.00; najemnina dvorane za zbor, \$41.00; literatura, naročnina in podpora New Leadru, in klišiji, \$203.92, drugi stroški pa so za najemnino, potrebščine za klube, potrebščine za urad, agitacijski stroški, Debs Memorial znamke, podpora stranki, oglasi itd.

Skupaj pol-letni dohodki (kot označeno prej) \$2,510.94
Prenos iz l. 1927 1,314.59

Skupaj \$3,825.53
Stroški od 1. januarja do 30. junija 1928.... 2,964.20

Blagajna dne 30. junija 1928\$ 861.33

Razdelek gotovine: Upravni fond, \$32.39; konvenčni fond, \$828.94. Skupaj kot prej, \$861.33. Obveznosti, \$176.76. Čista gotovina \$684.57.

Druga imovina JSZ.: Članske znamke, \$153.95; strankini znaki, 90c; Literatura in pisalne potrebščine \$500; oprema in stroji, \$200; obveznosti klubov, \$23.05. Skupni imetek JSZ. dne 30. junija 1928, \$1,-

Dr. Otis M. Walter

Zdravnik in kirurg

4002 West 26th Street, Chicago, Ill.

Uradne ure:

Od 2. do 4. popoldne in od 6. do 7:30 zvečer.

TEL.: LAWDALE 4872.

Frank Mivšek

COAL, COKE AND
WOOD. GRAVEL.

Waukegan, Ill.

Phone 2726

SLOVENSKA PEKARNA

Slovincem in Hrvatom

v North Chicago-Waukegan, Ill.,

priporočamo moderno,
higijenično pekarno

"ROYAL BAKERY"

Gospodinje, vprašajte pri vašem trgovcu
vedno in povsod za kruh iz naše pekarnice.

ANTON F. ŽAGAR,

lastnik

1724 So. Sheridan Rd.

Tel. 5524

North Chicago, Ill.

OGDEN HIGHWAY GARAGE

Gasolinska postaja in zaloga
avtomobilskih potrebščin.
Popravljamo avtomobile.
Se priporoča Slovencem.

John Thaler & Ciril Obed
lastnika.

4841 Ogden Ave., Cicero, Ill.

Tel.: Cicero, 2687.

FENCL'S RESTAVRACIJA IN KAVARNA

2609 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Tel.: Crawford 1382

Pristna in okusna domača jedila.
Cene zmerne. Postrežba točna.

Pristopajte k
SLOVENSKI NARODNI PODPORNJI JEDNOTI.
Naročite si dnevnik
"PROSVETA".

List stane za celo leto \$5.00, pol leta pa \$2.50.
Ustanavljajte nova društva. Deset članov(ic) je
treba za novo društvo. Naslov za list in za tajni-
štvo je:

2657 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILL.

568.75. Račune so pregledali člani nadzornega odbora Blaž Novak, Peter Kokotovich in D. J. Lotrich, ki potrjujejo da so v redu.

Poročilo sprejeto na znanje.

Tajnik stavbinskega odseka JSZ. s. Fr. Zaitz poroča, da so dohodki v prošli polovici leta znašali \$668.52. Stavbinski fond je dne 30. junija 1928 znašal \$6,707.51, in sicer, \$6,266.97 je v delnicah Jugoslovanskega stavbinskega in posojilnega društva, \$440.54 pa je na čekovnem računu. — Se vzame na znanje.

Tajnik poverjenišva JRZ. poda računsko poročilo, kakor je bilo predloženo tudi polletni seji gl. odbora SNPJ. meseca julija t. l.

Maslach govori o kampanji med hrvatskim in srbskim delavstvom, o letakih itd. Zaitz omeni, da se letake uredi ta mesec. Razprave o agitaciji se udeležijo razni sodrugi. — Zaitz želi, da se seje eksekutive obdrži pogostejše. — Seja zaključena ob 11:15 zvečer. — *Zapisnikar.*

SOCIALISTIČNI ELEKTORJI V MINNESOTI.

DULUTH, MINN. — Socialistična lista elektorjev za predsedniške volitve je bila vložena v St. Paulu 6. oktobra. Imeli smo 155 podpisov več kot potrebno. Elektorji so:

Albert G. Bastis, A. R. Gisslen, D. Shier, Lewis Beneke, Miriam Sala in Lynn Thompson, vsi v Minneapolisu; P. H. Phelps, St. Paul; W. W. Gamble, Fergus Falls; E. C. Bauman, Bagley; dr. C. J. Larson, Bemidji; Frank Westerlund in Marie Kobi, Duluth.

MARTIN BARETINCIC

POGREBNI ZAVOD

324 BROAD STREET Tel. 1475 JOHNSTOWN, PA.

ANTOINETTE BEAUTY PARLOR

FRANCES A. TAUCHAR, lastnica

Edino slovensko podjetje te vrste v Chicagu.
Permanent waving, marcelling, finger and water waving etc.

Znižane cene za stalne kljentinje.

3525 W. 26th STREET, CHICAGO, ILL.
Tel.: Crawford 1031.

Tel.: Crawford 2893.

Dr. Andrew Furlan

edini slovenski
ZOBOZDRAVNIK
V CHICAGO

3341 West 26th Street.

Uradne ure: Od 9. do 12. dop., od 1. do 6. popoldne in od 7. do 9. zvečer. Ob sredah od 9. do 12. dop.

Dva Maurerjeva shoda v Chicagu

V nedeljo 28. oktobra ob 2:30 popoldne bo govoril na velikem kampanjskem shodu v Douglas Park avditoriju na So. Kedzie in Ogden Ave. socialistični kandidat za podpredsednika James H. Maurer. Maurerja vsi poznate, kajti če ga še niste slišali govoriti, ste dostikrat čitali o njemu. Bil je 16 let predsednik pennsylvanske delavske federacije. Bil je več terminov član zakonodaje, in vsled svojih številnih predlog, med katerimi je bilo več zelo važnih tudi sprejetih, je postal znan ne le med ljudstvom Pennsylvanije, ampak po vsi deželi. Sedaj je finančni komisar mesta Reading. V delavsko organizacijo je pristopil l. 1880, ko mu je bilo 16 let. Od tedaj je vedno aktiven v delavskem gibanju. Maurer je človek izrednih sposobnosti, poštenjak in borec za pravice zatiranih in izkoriščanih skozi vse svoje življenje. Rojaki delavci v Chicagu in okolici, pojdite v nedeljo 28. oktobra na ta shod, da čujete moža, ki je svoje življenje posvetil vam, in na katerega je naša stranka po vsej pravici ponosna. Vstopnina na shod je 25c. Poleg Maurerja nastopi več drugih govornikov.

Ob 8. zvečer isti dan bo Maurer govoril na shodu v Carpenters Hall na 6114 So. Halsted St. Vzemite katerokoli karo do Halsted St., in se potem peljite do 61. ceste. Delavci na "south side", na Pullmanu in So. Chicagu imajo priliko priti na ta shod, kajti ta dvorana je veliko bližje njih kakor pa ona, v kateri bo Maurer govoril popoldne. Agitirajte za oba ta dva shoda.

DR. JOHN J. ZAVERTNIK

ZDRAVNIK IN KIRURG

Urad, 3724 West 26th Street

Stan 2225 S. Ridgeway Ave., Chicago, Ill.
Tel. na domu Crawford 8440, v uradu Crawford 2212-2213. Uradije od 2. do 4. pop., izvemai torej in petek, in od 6. do 8. zvečer vsak dan.

ANTON ZORNIK

HERMINIE, PA.

Trgovina z mešanim blagom.

Peči in pralni stroji naša posebnost.

Tel. Irwin 2102—R 2.

VICTOR NAVINSHEK

331 GREEVE STREET, CONEMAUGH, PA.

Trgovina raznih društvenih potrebščin kot regalij, prekoramnic, znakov, kap, uniform, itd.

Moja posebnost je izdelovanje lepih svilenih zastav, bodisi slovenskih, hrvatskih ali ameriškanskih, po zelo zmernih cenah.

V zalogi imam veliko izbero raznih godbenih instrumentov vseh vrst. Velika zaloga finih COLUMBIA GRAFONOL od \$30 do \$250 in slovenskih ter hrvatskih rekordov.

Moje geslo je:

ZMERNE CENE IN TOČNA POSTREŽBA.

Pišite po moj veliki cenik.

Naročila pošiljam v vse kraje Združenih držav. Za obilna naročila se toplo priporočam.

VAŽNA DISKUZIJA NA PRIHODNJI SEJI KLUBA ŠT. 1, J. S. Z.

CHICAGO, ILL. — V petek 26. oktobra, po redni seji kluba št. 1 v spodnji dvorani SNPJ. bo zanimiva razprava o predmetu, "Jugoslovanske podporne organizacije, "politika" in politika." Referat bo podal Fr. Zaitz, nato sledi diskuzija. Vstop vsakemu prost. Razpravljalo se bo v vprašanjih: Ali so "nestrankarji" res nestrankarji? Ali agitacija za demokratsko stranko ni "politika"? Komu naši političarji očitajo politiko, in čemu? Če so podporne organizacije "v politiki", kakšna je ta politika, v čem obstoji, kdo jo vodi?

Članstvo prosimo, da pride na sejo točno ob 8., da bomo z delom čimprej gotovi. — P. O.

"LIRIN" KVARTET POJE NA KONCERTU 11. NOVEMBRA.

CHICAGO, ILL. — V predprošili številki tega lista sem omenila opereto "Martho", ki bo ena točka na prihodnjem koncertu pevskega zbora "Lira" v nedeljo 11. novembra v dvorani SNPJ. V "Marthi" nastopi ves naš mešan zbor. Sedaj pa sporočam, da boste na tem koncertu čuli poleg "Marthe" in drugih točk "Lirin" kvartet, ki bo tudi posebnost. V njemu nastopijo J. Weble, Adolf Misja, Lollie Nemanich in Anna Kuban. Kdor te štiri pozna, in vas je mnogo, ki ste jih že slišali na raznih koncertih, veste, da tvorijo dober kvartet, ki ga boste z užitkom poslušali.

Igral bo Koludrov orkester, peli bodo poleg "Lire" tudi gostujoči zbori, in tako vam brez obotavljanja zatrjujemo, da bomo dali avdijenci res dober koncert. Vstopnina je 50c v predprodaji, 75c pa pri blagajni. Vstopnina ni torej nič večja kakor jo plačate samo za plesne zabave, dasi je to koncert! Pomislite samo, koliko ima zbor stroškov predno more dati koncert, medtem ko ni z navadnimi vesellicami nikakih stroškov razen za oglašanje, in pa regularni stroški, kot najemnina in orkester. Če je zbor pripravljen iti skozi

tolikšen trud, ali ni upravičen pričakovati, da plačate to malo vstopnino in pridete na koncert? Je upravičen, zato pričakuje, da pridete v nedeljo 11. novembra ob 3. popoldne v dvorano SNPJ. — Anna Basha.

ANTON VIČIČ POROČA, DA SE POVRNE V AMERIKO.

S. Anton Vičič nam sporoča iz Ljubljane, da se v kratkem povrne v Ameriko. V starem kraju se nahaja od spomladi t. l., kjer je po dolgih letih povratka videl spremembe v marsičem, kakršnih se ni nadejal. Obiskal je vse važnejše kraje v Jugoslaviji, udeležil se mnogih shodov in konferenc, govoril z mnogimi sodrugimi, in o svojih vtisih je poslal obširna poročila, ki pa radi obilice kampanjskega gradiva v teh tednih niso mogla v list. Priobčimo jih ob prvi priložnosti.

A. Vičič je bil aktiven v delavskem gibanju na Slovenskem še predno je prvič prišel v to deželo. Poroča, da pokret v novi državi, posebno na Slovenskem, prehaja iz težkih kriz, ki so trajale več let, v energičnejše, usmerjeno konstruktivno delovanje. So pa še velike težkoče, ki jih bo treba premagati. Med hrvatskimi in srbskimi sodrugimi npr. se je pojavil spor z ozirom na gibanje, ki ga predstavlja hrvatska kmečka stranka, poostril pa ga je znani atentat na Radiča v skupščini, za katerega sicer ne pade na socialiste nobena odgovornost, a izgleda, da so simpatije hrvatskih delavcev popolnoma na strani radičevcev s čisto sentimentalnih in nacionalnih ozirov, medtem ko vidijo na srbski strani krivdo za napetost ne samo pri srbskih vlastodržcih, ampak tudi pri prenapetem šovinizmu radičevcev in v demagogiji njihovega pokojnega voditelja.

Glede gospodarskih organizacij slovenskega delavstva so Vičičeva poročila jako laskava. Poudarja pa, da bi bil uspeh zadružništva lahko še mnogo večji, če ga ne bo ovirali skozi povojna leta frakcijski ter osebni spori.

SKRBI

*naši vlagatelji radi svojih vlog pri nas
nimajo, kajti to delo opravljamo mi že
čez 45 let; mi skrbimo za njihovo var-
nost in dohodke.*

KASPAR AMERICAN STATE BANK

1900 Blue Island Ave.,

Chicago, Ill.

